

PHOENIX INSOLVENCY REVIEW

PHOENIX

REVISTA DE
INSOLVENȚĂ

NR. **92**
APRILIE-IUNIE 2025

APARIȚIE
TRIMESTRIALĂ

Claudia Antoanela Susanu

Administratorul judiciar – organ abilitat de lege să aplice procedura insolvenței. Chestiuni teoretice și aspecte practice referitoare la exercitarea atribuțiilor pe care Legea nr. 85/2014 le conferă acestui organ și consecințele încălcării acestor atribuții legale

Csaba Bela Nász și Alexandra Zodianu-Frînculescu

Limitele răspunderii adjudecatarului din procedura insolvenței, în cazul neachitării prețului oferit la licitație

Oana-Cristina Munteanu

Statutul creditorului nenotificat în cadrul procedurii insolvenței – între stabilitatea derulării procedurii și limitarea drepturilor recunoscute creditorului. Aspecte teoretice și practice

EDITATĂ DE UNIUNEA NAȚIONALĂ
A PRACTICIENILOR ÎN INSOLVENȚĂ DIN ROMÂNIA

UNIVERSUL
JURIDIC

PHOENIX 92

REVISTA DE INSOLVENȚĂ
APRILIE-IUNIE 2025

EDITORIAL

- 3 Cuvântul președintelui

RUBRICA MAGISTRATULUI

- 5 Claudia Antoanela Susanu
Administratorul judiciar – organ abilitat de lege să aplice procedura insolvenței. Chestiuni teoretice și aspecte practice referitoare la exercitarea atribuțiilor pe care Legea nr. 85/2014 le conferă acestui organ și consecințele încălcării acestor atribuții legale

RUBRICA PRACTICIANULUI

- 16 Csaba Bela Nász, Alexandra Zodianu-Frînculescu
Limitele răspunderii adjudecatorului din procedura insolvenței, în cazul neachitării prețului oferit la licitație

RUBRICA ANALISTULUI

- 25 Oana-Cristina Munteanu
Statutul creditorului nenotificat în cadrul procedurii insolvenței – între stabilitatea derulării procedurii și limitarea drepturilor recunoscute creditorului. Aspecte teoretice și practice

PHOENIX 92

REVISTA DE INSOLVENȚĂ
APRILIE-IUNIE 2025

Cuvântul președintelui

Austeritate, restructurare și echilibru instituțional – repere pentru o nouă etapă economică

Încheierea unui ciclu electoral extins, cu o campanie care a durat mai mult de jumătate de an, aduce cu sine o perioadă de tranziție administrativă și, cel mai probabil, de ajustări economice substanțiale. După o etapă în care deciziile majore au fost amânate sau diluate, atenția se va îndrepta, inevitabil, spre consolidarea echilibrelor macroeconomice. Acest proces va genera tensiuni suplimentare în mediul economic, iar reacțiile în lanț nu vor întârzia să apară: creșterea numărului de companii aflate în dificultate, presiune asupra lichidităților și o revenire a cererii pentru proceduri de restructurare sau insolvență.

În acest context, trebuie subliniat un aspect esențial: restructurarea și insolvența nu mai pot fi privite ca simple măsuri de ultimă instanță. Ele devin instrumente de politică economică indirectă, mecanisme de reglaj sistemic pentru un mediu antreprenorial supus șocurilor externe și deficiențelor interne. De altfel, semnalele internaționale sunt clare: în Europa, insolvențele înregistrează o tendință de creștere, chiar în țări cu performanțe economice solide. România nu este o excepție.

În paralel, datele recente confirmă existența unui segment semnificativ de societăți care se află într-o stare de dezechilibru structural, dar care nu au apelat (încă) la proceduri de redresare. Această situație conturează o realitate riscantă, dar oferă și o oportunitate: o fereastră în care mecanismele de prevenție, evaluare și intervenție timpurie pot face diferența între salvarea și dispariția unei afaceri.

Din această perspectivă, profesia de practician în insolvență este chemată să răspundă la provocări multiple. Este nevoie de expertiză juridică, dar și de competență economică. Este nevoie de capacitate de analiză, dar și de aptitudini de negociere. În cele din urmă, este nevoie de un profil profesional nou, capabil să integreze, în mod eficient, componenta financiară, juridică și de guvernanță corporativă.

Totodată, eșecurile restructurărilor din trecut confirmă nevoia unei schimbări de paradigmă. Practicienii trebuie să analizeze cu luciditate sustenabilitatea planurilor propuse, nu doar prin prisma cifrelor, ci și prin prisma calității organizației care le implementează. O restructurare reușită este mai mult decât un exercițiu contabil. Este o reformă operațională.

Nu în ultimul rând, dialogul interprofesional – între judecători, avocați, economiști, finanțatori și practicieni – trebuie să devină o constantă a sistemului, nu o excepție. Doar printr-o colaborare reală și predictibilă se poate asigura aplicarea eficientă a mecanismelor prevăzute de lege, în special cele legate de restructurarea preventivă, concordatul sau reorganizarea judiciară.

NIC BĂLAN
Președintele UNPIR

UNPIR va continua să sprijine aceste demersuri, prin formare profesională continuă și prin susținerea proiectelor de specialitate care fundamentează practici moderne. Avem în față o perioadă dificilă, dar avem și cadrul necesar pentru a răspunde provocărilor cu profesionalism și coerență.

Este esențial ca restructurarea să devină un proces real, funcțional și credibil – atât pentru companii, cât și pentru creditori. Cu alte cuvinte, să devină un instrument de încredere pentru menținerea echilibrului economic într-o societate aflată în căutarea stabilității.

Evenimentele profesiei

La finalul lunii martie, Universitatea din Oradea a găzduit prima conferință națională de insolvență organizată de UNPIR și INPPI în acest an. Tema conferinței – *Avatarurile insolvenței* – a reunit peste 200 de participanți în sală și peste 150 de urmăritori în format online.

Prima parte a conferinței, desfășurată în plen și moderată de către jud. Cristian Monenci, a inclus intervenții susținute de către jud. dr. Ștefan Lucaciuc (ÎCCJ), pe tema jurisprudenței recente a instanței supreme în materia insolvenței, av. Stan Tîrnoveanu, prim-vicepreședinte UNPIR, care a vorbit despre poziția judecătorului-sindic la confirmarea planului de reorganizare, av. dr. Csaba Bela Nász, cu o analiză privind răspunderea adjudecatorului în cazul neachitării prețului, prof. univ. dr. Florin Moțiu, care a tratat regimul juridic al bunurilor societăților radiate, jud. Oana Avramescu-Bunea, cu o intervenție referitoare la confirmarea practicianului și stabilirea onorariului, conf. univ. dr. Sergiu Golub, care a abordat tema dificultății din diverse perspective, și conf. univ. dr. Cristian Dumitru Miheș, cu o prezentare privind dreptul la tăcere al persoanelor juridice în contextul digitalizării.

În al doilea segment, conferința a continuat cu două paneluri tematice. Primul, moderat de către av. Simona-Maria Miloș, a

abordat aspecte precum: desemnarea administratorului special prin hotărâre AGA, contestațiile la convocarea adunării creditorilor, nulitatea titlului constatator al creanței și tratamentul creanțelor în planul de reorganizare. Au susținut intervenții: dr. Nicoleta Țândăreanu, jud. dr. Mihaela Sărăcuț, jud. dr. Flavius Moțu și av. dr. Andreea Deli-Diaconescu.

Cel de-al doilea panel a fost moderat de către av. Cătălin-Andrei Dascăl, iar printre lectori s-au numărat: conf. univ. dr. Sergiu Golub, av. Carmen Popa, jud. Cristian Monenci și conf. univ. dr. Daniela Zăpodeanu.

Ulterior, la finalul lunii, a mai avut loc, la Constanța, o a doua conferință națională de insolvență, eveniment care a reunit aproximativ 170 de participanți prezenți la fața locului și un număr important de spectatori conectați online.

Conferința a fost deschisă de către av. Simona-Maria Miloș, care a reafirmat importanța continuității dialogului între practicieni și magistrați, într-un context economic marcat de instabilitate fiscală și presiuni crescânde asupra mediului de afaceri. În intervenția sa, dr. Nicoleta Țândăreanu, fost judecător al Înaltei Curți de Casație și Justiție, a subliniat caracterul interdisciplinar al conferinței și beneficiile schimbului de experiență între profesioniști cu specializări diferite, dar complementare.

Av. Cătălin-Andrei Dascăl, președinte al Filialei UNPIR București, a insistat asupra ideii de echilibru profesional și a salutat colaborarea între filialele implicate în organizarea evenimentului.

Din partea gazdelor, ec. dr. Cristina Stroe, președinte al Filialei UNPIR Constanța, a pus accent pe necesitatea consolidării colaborării între profesii și a mulțumit instituțiilor participante – instanțe judecătorești, ONRC, mediul academic și autorități locale – pentru implicarea constantă în astfel de inițiative.

Au rostit alocuțiuni: Aurelia Ghimpu (ONRC), prof. univ. dr. Elena Condrea și prof. univ. dr. habil. Constantin Adrian Stoica (Universitatea „Ovidius” din Constanța), jud. Oana Damian (Curtea de Apel Constanța), jud. Angelica Neacșu (Tribunalul Constanța) și dr. Mihaela Cristina Mocanu (fost vicepreședinte al Curții de Apel Constanța).

Un moment distinct al conferinței a fost lansarea lucrării „Procedura reorganizării judiciare. O perspectivă economică”, semnată de către dr. Cristina Stroe.

Prima secțiune a evenimentului, moderată de către av. Simona-Maria Miloș și av. Cătălin-Andrei Dascăl, a avut ca temă „Arta salvării businessului: Concordatul preventiv”, cu intervenții din partea av. Simona-Maria Miloș, dr. Nicoleta Țândăreanu, jud. dr. Mihaela Sărăcuț (Curtea de Apel Cluj) și av. Alina Popa (lector INPPI). Jud. dr. Constanța Ilie (Tribunalul Constanța) a prezentat implicațiile fiscale și juridice ale art. 131 din Legea nr. 85/2014, iar Alexandru Luchici (ANAF) a discutat despre rolul creditorului bugetar în contextul cesiunilor de creanță.

Secțiunea din a doua zi a evenimentului a fost moderată de către ec. dr. Cristina Stroe și a inclus o prezentare a prof. univ. dr. Augustin Fuerea, pe tema restructurării ca soluție pentru mediul de afaceri, și o prezentare a doamnei Ionela-Mariana

Ghiugan, fost judecător-sindic, privind achitarea creanțelor în perioada de observație.

Intervenția Oanei Yücel, coach și trainer, a adus o perspectivă aplicată asupra comunicării în situații de criză, completând dimensiunea tehnică a conferinței. În încheiere, Georgeta Petre și Ioana Mitulescu (ONPCSB) au prezentat indicatorii de suspiciune specifici sectorului, iar prof. univ. dr. Marian Săcărîn și dr. Florin Bălescu au desfășurat o analiză comparativă între evaluarea performanței pe bază de rezultat și cea bazată pe fluxul de numerar.

Ediția curentă

Numărul 92 al revistei Phoenix reunește contribuții relevante pentru analiza și aplicarea actuală a dreptului insolvenței, cu articole semnate de profesioniști din domeniul juridic – magistrați, practicieni și cadre universitare. Materialele sunt structurate în cele trei rubrici consacrate ale publicației: Rubrica Magistratului, Rubrica Practicianului și Rubrica Analistului.

În Rubrica Magistratului, dna Claudia Antoanela Susanu, cadru didactic asociat la Facultatea de Drept a Universității „Alexandru Ioan Cuza” din Iași și fost judecător al Curții de Apel Iași, semnează articolul intitulat „Administratorul judiciar – organ abilitat de lege să aplice procedura insolvenței. Chestiuni teoretice și aspecte practice referitoare la exercitarea atribuțiilor pe care Legea nr. 85/2014 le conferă acestui organ și consecințele încălcării acestor atribuții legale”. Autoarea abordează rolul administratorului judiciar din perspectiva reglementărilor legale și a funcției sale în cadrul procedurii, subliniind responsabilitățile acestuia în raport cu instanța și părțile implicate.

Rubrica Practicianului cuprinde un articol semnat de av. dr. Csaba Bela Nász, asociat coordonator al SCA Baias, Nász și Asociații, și av. drd. Alexandra Zodianu-Frînculescu, avocat doctorand și practician în insolvență asociat în cadrul R & I Group SPRL. Intitulat „Limitele răspunderii adjudecatorului din procedura insolvenței, în cazul neachitării prețului oferit la licitație”, articolul tratează o problemă practică de actualitate privind consecințele neexecutării obligației de plată de către adjudecator și efectele acesteia asupra duratei procedurii de faliment și a recuperării activelor.

În Rubrica Analistului, Oana-Cristina Munteanu, asistent universitar doctor la Facultatea de Drept a Universității „Alexandru Ioan Cuza” din Iași și avocat în Baroul Iași, analizează statutul creditorului nenotificat în cadrul procedurii insolvenței. Studiul, intitulat „Statutul creditorului nenotificat în cadrul procedurii insolvenței – între stabilitatea derulării procedurii și limitarea drepturilor recunoscute creditorului. Aspecte teoretice și practice”, evidențiază dificultățile întâmpinate de creditorii care nu au fost notificați în termenul legal pentru depunerea declarației de creanță. Autoarea discută implicațiile acestei situații asupra dreptului de acces la justiție și propune o reflecție asupra soluțiilor posibile în lipsa unei reglementări explicite.

Cu convingerea că numărul de față oferă o selecție de analize care contribuie la înțelegerea și aplicarea coerentă a legislației în materie de insolvență, punând în discuție aspecte concrete din activitatea practică și oferind puncte de reflecție pentru profesioniștii implicați în aceste proceduri, vă urez

Lectură plăcută!

ADMINISTRATORUL JUDICIAR – ORGAN ABILITAT DE LEGE SĂ APLICE PROCEDURA INSOLVENȚEI. CHESTIUNI TEORETICE ȘI ASPECTE PRACTICE REFERITOARE LA EXERCITAREA ATRIBUȚIILOR PE CARE LEGEA NR. 85/2014 LE CONFERĂ ACESTUI ORGAN ȘI CONSECINȚELE ÎNCĂLCĂRII ACESTOR ATRIBUȚII LEGALE

THE JUDICIAL ADMINISTRATOR – A BODY EMPOWERED BY LAW TO IMPLEMENT INSOLVENCY PROCEEDINGS. THEORETICAL MATTERS AND PRACTICAL ASPECTS REGARDING THE EXERCISE OF THE POWERS GRANTED TO THIS BODY UNDER LAW NO. 85/2014 AND THE CONSEQUENCES OF BREACHING THESE LEGAL POWERS

ABSTRACT

The legislator expressly states that the bodies responsible for implementing insolvency proceedings are the courts, the judge syndic, the judicial administrator, and the insolvency practitioner.

The judicial administrator of the insolvent debtor acts within the proceedings solely in the capacity of an agent of the judiciary and representative of the proceedings. For this reason, the administrator cannot be regarded as separate from the debtor company or treated as an independent participant in the insolvency proceedings, distinct from the insolvent debtor itself.

The judicial administrator is obligated to perform their duties with professionalism throughout the administration of the collective proceedings, for which they have been mandated.

The judge-syndic is tasked with ensuring that all acts and measures adopted by the judicial administrator comply with the mandatory provisions of the insolvency law. Any deviations by the judicial administrator are to be sanctioned in accordance with legal requirements.

Av. dr.

CLAUDIA ANTOANELA SUSANU

Cadru didactic asociat,

Facultatea de Drept,

Universitatea „Al. I. Cuza” din Iași;

Fost judecător, Curtea de Apel Iași

KEYWORDS: insolvency proceedings • bodies responsible for implementing insolvency proceedings • judicial administrator

1. Considerații generale

Pentru atingerea scopului¹ principal al procedurii speciale reglementate de Legea nr. 85/2014, respectiv acoperirea pasivului debitorului aflat în insolvență, legiuitorul a stabilit ca procedura colectivă să fie aplicată și supravegheată de anumite organe abilitate expres prin lege, întrucât, doar prin efectuarea cu profesionalism și celeritate a actelor și operațiunilor specifice procedurii, se poate asigura protejarea intereselor creditorilor.

Menționăm că, potrivit art. 2 din Legea nr. 85/2014, acoperirea pasivului societății debitoare reprezintă scopul principal al procedurii, iar redresarea activității societății debitoare reprezintă scopul complementar al acesteia, fiind acordat doar atunci când acesta este posibil a fi realizat.

Astfel, cum rezultă expres din cuprinsul art. 40 alin. (1) din Legea nr. 85/2014, organele care aplică procedura insolvenței sunt: „*instanțele judecătorești, judecătorul-sindic, administratorul judiciar și lichidatorul judiciar*”. Alin. (2) al aceluiași

articol prevede că: „Organele prevăzute la alin. (1) trebuie să asigure efectuarea cu celeritate a actelor și operațiunilor prevăzute de prezenta lege, precum și realizarea, în condițiile legii, a drepturilor și obligațiilor celorlalți participanți la aceste acte și operațiuni”.

Derularea efectivă a procedurii insolvenței nu poate fi concepută fără existența unor alți participanți, respectiv: adunarea creditorilor, comitetul creditorilor (acestea fiind cele două forme de organizare a colectivității creditorilor prevăzute de reglementarea specială) și administratorul special (care este, după caz, reprezentantul legal al debitorului persoană juridică, în cazul în care acesta își păstrează dreptul de administrare, sau mandatarul obligatoriu al asociaților/acționarilor debitorului).

În literatura de specialitate² se arată că: „rolul administratorului judiciar se manifestă în cadrul procedurii generale, în perioada de observație sau în procedura reorganizării judiciare și încetează în ipoteza în care debitorul intră în procedura falimentului”.

În deplin acord cu poziția exprimată în doctrina specialitate³, „odată deschisă procedura insolvenței, acoperirea pasivului debitorului este posibil a se realiza numai prin identificarea tuturor creanțelor deținute de terțe persoane împotriva patrimoniului debitorului, prin acordarea posibilității de a participa la procedură și de a se îndestula potrivit ordinii de priorități stabilite de lege”. În ceea ce privește sfera noțiunii de avere a debitorului, precizăm că aceasta include totalitatea bunurilor și drepturilor ce există în patrimoniul⁴ acestuia la data deschiderii procedurii, concluzie care se deduce din cuprinsul art. 5 pct. 5 al Legii nr. 85/2014.

2. Atribuțiile administratorului judiciar în procedură

Principalele atribuții ale administratorului judiciar sunt reglementate de legiuitor în cuprinsul dispozițiilor art. 58 din Legea nr. 85/2014, text care constituie sediul general al materiei.

Cu toate acestea, din întregul corp al reglementării Legii nr. 85/2014 transpare și o seamă de alte atribuții ce apar menționate în alte articole ale dispoziției normative speciale.

2.1. Notificarea creditorilor debitorului

Hotărârea de deschidere a procedurii este adusă la cunoștința celor interesați printr-un sistem de publicitate generală, iar, în ceea ce îi privește pe creditorii debitorului, legiuitorul instituie o publicitate specială, scopul fiind cel al înștiințării individuale a fiecărui creditor, în legătură cu aspecte esențiale ale derulării procedurii, cum ar fi, spre exemplu, termenele stabilite de judecătorul-sindic, prin hotărârea de deschidere a procedurii în vederea depunerii declarațiilor de creanță, a efectuării verificării creanțelor solicitate a fi înscrise la masa credală, a întocmirii tabelului preliminar al creanțelor, a definitivării tabelului de creanțe, a datei la care va avea loc prima ședință a adunării creditorilor.

În acest sens, dispozițiile art. 99 alin. (1) din Legea nr. 85/2014 impun administratorului judiciar obligația de a

trimite o notificare tuturor creditorilor menționați în lista depusă de debitor, potrivit prevederilor art. 67 alin. (1) lit. c) ori, după caz, potrivit prevederilor art. 74, debitorului și oficiului registrului comerțului sau, după caz, registrului societăților agricole ori altor registre, unde debitorul este înmatriculat/înregistrat, pentru efectuarea mențiunii.

Faptul că trimiterea notificării constituie o atribuție a practicianului în insolvență desemnat în cauză, prin hotărârea de deschidere a procedurii, iar nu a instanței ce a admis cererea de deschidere a procedurii insolvenței, rezultă expres și din dispozițiile art. 42 alin. (7) din Legea nr. 85/2014.

Judecătorul-sindic are obligația legală de a dispune comunicarea hotărârii de deschidere a procedurii către practicianul în insolvență desemnat provizoriu în cauză prin hotărârea de deschidere a procedurii și către părțile ce au stat în judecată în fața primei instanțe în acțiunea având ca obiect deschiderea procedurii insolvenței.

În doctrină⁵ s-a exprimat ideea că notificarea deschiderii procedurii apare ca „un veritabil plan de acțiune cu etape și termene clar stabilite de legiuitor și pe care creditorii trebuie să-l urmeze întocmai, să se conformeze cu strictete celor impuse în conținutul lui, pentru că numai în acest mod se realizează cerința legii, respectiv satisfacerea intereselor creditorilor”.

Practicianului în insolvență îi revine obligația de a notifica creditorii menționați în lista depusă de debitor, potrivit prevederilor art. 67 alin. (1) lit. c) ori, după caz, potrivit prevederilor art. 74 din Legea nr. 85/2014, iar nu și pe acei creditori care sunt titulari ai cererii de deschidere a procedurii insolvenței, deoarece cererile formulate de aceștia devin, în puterea legii, declarații de creanțe.

Acest aspect este consacrat legislativ în mod expres, prin dispozițiile înscrise în art. 66 alin. (6), alin. (7) și alin. (8) din Legea nr. 85/2014.

Art. 66 alin. (6) din Legea nr. 85/2014 prevede că: „În cazul în care sunt înregistrate cereri formulate de creditori, se soluționează cererea debitorului în procedură necontencioasă, prin aceeași încheiere judecătorească dispunând conexarea cererilor creditorilor, care în cazul deschiderii procedurii devin declarații de creanță, iar dacă se respinge cererea debitorului, se soluționează potrivit art. 72 și următoarele.”

Alin. (7) al art. 66 din Legea nr. 85/2014 stipulează că: „Dacă, ulterior înregistrării cererii debitorului, dar înainte de soluționarea acesteia, sunt formulate cereri de deschidere a procedurii de către creditori, acestea se vor înregistra direct la cererea formulată de debitor. În acest scop, serviciul de registratură va efectua verificări, din oficiu, la data înregistrării cererilor și va înregistra cererile la dosarul ce are ca obiect cererea formulată de debitor. În această situație, se va proceda la soluționarea în procedură necontencioasă a cererii debitorului. În cazul admiterii acesteia, cererile creditorilor se vor califica drept declarații de creanță, iar în cazul respingerii sale, se vor soluționa cererile creditorilor, potrivit art. 72 și următoarele.”

Menționăm că, potrivit art. 2 din Legea nr. 85/2014, acoperirea pasivului societății debitoare reprezintă scopul principal al procedurii, iar redresarea activității societății debitoare reprezintă scopul complementar al acesteia, fiind acordat doar atunci când acesta este posibil a fi realizat.

De asemenea, alin. (8) al art. 66 din Legea nr. 85/2014 menționează expres următoarele: „În cazul deschiderii procedurii insolvenței, creanțele ce fac obiectul cererilor de deschidere a procedurii care devin declarații de creanță pot fi actualizate cu accesorii calculate până la data deschiderii procedurii, în termenul legal stabilit pentru declararea creanțelor, potrivit prevederilor art. 102.”

Dispozițiile art. 102 din Legea nr. 85/2014 impun în cuprinsul alin. (1) tuturor creditorilor, ale căror creanțe sunt anterioare datei de deschidere a procedurii, obligația de a depune cererea de admitere a creanțelor în termenul fixat în hotărârea de deschidere a procedurii. De la această regulă există o primă excepție, cea a salariilor debitorului, menționată tot în alin. (1), și o a doua excepție, respectiv cea a creditorului care este titular al cererii de deschidere a procedurii, ce apare în alineatul următor al art. 102.

În acest sens, alin. (2) al art. 102 din Legea nr. 85/2014 prevede expres: „Creanța în baza căreia s-a deschis procedura insolvenței este înregistrată de administratorul judiciar, în baza documentelor justificative atașate cererii de deschidere a procedurii și în urma verificării, fără a fi necesară depunerea unei cereri de admitere, potrivit alin. (1), cu excepția cazului în care se calculează accesorii până la data deschiderii procedurii.”

Față de maniera de redactare a textului art. 102 alin. (2) din Legea nr. 85/2014, înțelegem că, pentru ipoteza în care creditorul titular al cererii de deschidere a procedurii dorește să se dispună înscrierea sa la masa credală și cu valoarea accesoriilor care curg în temeiul unei clauze penale inserate de părți într-un contract, constând în contravaloarea penalităților care sunt datorate între data înregistrării cererii de deschidere a procedurii și data pronunțării hotărârii prin care se dispune în mod efectiv deschiderea procedurii, legiuitorul impune condiția ca acesta să formuleze o cerere de admitere a creanței doar cu privire la accesoriile cuprinse în intervalul de timp anterior menționat.

Redăm o situație ivită în practica judiciară⁶, unde instanța a fost confruntată cu ipoteza unei contestații formulate de către o creditoare – care era și titulara cererii admise având ca obiect deschiderea procedurii de insolvență – împotriva tabelului preliminar al creanțelor întocmit de către administratorul judiciar.

În cauza dedusă judecătii, cererea creditoarei B. SRL a fost admisă prin sentința nr. xx/19.10.2023, pronunțată de Tribunalul Iași, și s-a dispus deschiderea procedurii generale a insolvenței față de debitoarea A. SRL, în calitate de administrator judiciar fiind desemnată E. SPRL, care a întocmit tabelul preliminar de creanțe nr. xxx/27.12.2023, fără a înscrie și suma solicitată de creditoarea B., cu titlu de penalități.

Admițând cererea creditoarei B. de deschidere a procedurii generale a insolvenței debitoarei, instanța a reținut întrunirea condițiilor de certitudine, lichiditate și exigibilitate a creanțelor, constând în debit principal generat de neplata contravalorii produselor livrate conform contractului nr. 15/06.09.2022 și

facturii fiscale nr. xx/11.2022, de 869.176 lei, cât și a penalităților de întârziere aferente, calculate de la data scadenței facturii și până la data cererii de deschidere a procedurii, respectiv data de 28.03.2023.

Prin sentința civilă apelată, Tribunalul Iași a admis în parte contestația formulată, dispunând înscrierea creditoarei în tabelul preliminar de creanțe și cu creanța de 669.265,52 lei penalități de întârziere aferente perioadei de la data scadenței facturii și până la data formulării cererii de deschidere a

procedurii, 03.04.2023, fiind respinsă cererea de înscriere în tabel a sumei de 1.733.810,80 lei reprezentând penalități de întârziere calculate de la data formulării cererii de deschidere a procedurii, 03.04.2023, și până la data de 19.10.2023, data deschiderii procedurii, cu motivarea că această sumă nu a fost solicitată printr-o cerere de creanță suplimentară.

În apelul declarat, apelanta-creditoare invocă greșita apreciere a judecătorului-sindic în sensul că în cauză sunt aplicabile dispozițiile art. 102 alin. (2) teza a II-a din Legea nr. 85/2014, care impun formularea unei cereri de admitere a creanței atunci când se solicită penalități de întârziere calculate de la data formulării cererii de deschidere a procedurii și până la data pronunțării hotărârii de deschidere a procedurii.

Curtea de apel a respins ca neîntemeiat apelul formulat, sens în care a reținut considerentele pe care le vom expune în cele ce succed.

„Curtea reține că, la data de 03.04.2023, creditoarea B. SRL a formulat cerere pentru deschiderea procedurii de insolvență împotriva debitoarei A. SRL, invocând că are o creanță certă, lichidă și exigibilă în sumă de 1.556.637,72 lei, reprezentând 869.176 lei, debit restant, conform facturii fiscale nr. xx/11.2022, 669.265,52 lei, penalități de întârziere calculate de la scadența facturii până la data acestei cereri, 03.04.2023, și 18.196,2 lei, garanție de participare la licitație.

În aplicarea dispozițiilor art. 66 alin. (6) din Legea nr. 85/2014, având în vedere că s-a dispus deschiderea procedurii generale a insolvenței, cererea creditoarei B. SRL a devenit declarație de creanță, administratorul judiciar făcând referire expresă cu privire la suma de 669.265,52 lei, penalități de întârziere,

solicitată prin cererea de deschidere a procedurii, care era aferentă perioadei de la data scadenței facturii și până la data formulării cererii, 03.04.2023, sumă pe care a respins-o de la înscrierea în tabel.

În mod firesc, contrar susținerilor apelantei, administratorul judiciar nu se putea pronunța cu privire la penalități care nu au fost individualizate prin cerere nici în ceea ce privește cuantumul și nici perioada pentru care se datorează, adică pentru suma de 1.733.810,80 lei, reprezentând penalități de întârziere calculate de la data formulării cererii de deschidere a procedurii, 03.04.2023, și până la data de 19.10.2023, data deschiderii procedurii, câtă vreme pentru acestea nu a fost depusă cerere la administratorul judiciar.

**De asemenea,
alin. (8) al art. 66 din
Legea nr. 85/2014
menționează
expres următoarele:
„În cazul deschiderii
procedurii
insolvenței,
creanțele ce fac
obiectul cererilor
de deschidere a
procedurii care
devin declarații de
creanță pot fi
actualizate cu
accesorii calculate
până la data
deschiderii
procedurii, în
termenul legal
stabilit pentru
declararea
creanțelor, potrivit
prevederilor
art. 102.”**

Tot astfel, deși apelanta invocă că nu sunt aplicabile prevederile art. 102 alin. (2) teza a II-a din Legea nr. 85/2014, Curtea apreciază că judecătorul-sindic a reținut în mod corect că această creanță, solicitată de creditor prin cererea de deschidere a procedurii, este supusă verificării de către administratorul judiciar în baza înscrisurilor doveditoare anexate cererii de deschidere a procedurii și înregistrată fără a fi necesară depunerea unei noi cereri de admitere a creanței, excepție făcând cazul în care se calculează accesorii până la data deschiderii procedurii, când trebuie formulată o astfel de cerere.

De altfel, cum accesoriile care curg între data cererii de deschidere a procedurii și data deschiderii procedurii nu sunt cunoscute și calculate la data formulării cererii de deschidere, apare ca firească dispoziția legală care impune creditorului formularea unei cereri de admitere a creanței constând în accesoriile datorate până la data deschiderii procedurii, acestea impunându-se a fi precizate expres ca și quantum în urma operațiunilor de calcul întreprinse de creditor, nicio dispoziție legală neprevăzând obligația administratorului judiciar de a efectua din oficiu un asemenea calcul, în condițiile în care creditorul ar putea chiar să renunțe să le mai solicite.

De aceea, contrar apelantei, Curtea apreciază că aceste accesorii sunt suplimentare creanței solicitate inițial, creditoarea putând să nu le mai ceară, iar, dacă le solicită, trebuie să facă cerere expresă în acest sens.

Curtea nu poate admite, astfel cum susține apelanta, că nu se mai impunea o nouă cerere, pentru simplul motiv că, prin cererea de deschidere, s-a solicitat și debit, și penalități, iar penalitățile admise și cele respinse de instanță au același temei, dispozițiile art. 16.4 și 16.5 din Contract.

Curtea observă că, față de dispozițiile art. 102 alin. (2) teza a II-a din Legea nr. 85/2014, accesoriile la care se referă textul de lege sunt, în speță, cele datorate de la data cererii de deschidere a procedurii și până la data deschiderii acesteia, câtă vreme creanța pretinsă prin cererea de deschidere cuprinde și penalitățile datorate până la data formulării cererii, pentru orice sumă solicitată suplimentar cu titlu de accesorii până la data deschiderii procedurii, impunându-se, prin excepție de la dispozițiile art. 102 alin. (2) teza I din Legea nr. 85/2014, depunerea unei cereri de admitere a creanței, potrivit alin. (1), în termenul fixat prin hotărârea de deschidere a procedurii.

2.2. Raportul privind cauzele și împrejurările care au dus la apariția stării de insolvență

În exercitarea atribuției prevăzute de art. 58 alin. (1) lit. b) și art. 97 alin. (1) din Legea nr. 85/2014, administratorului judiciar/lichidatorul judiciar îi revine obligația examinării activității debitorului și a întocmirii unui raport amănunțit asupra cauzelor și împrejurărilor care au dus la apariția stării de insolvență.

În privința raportului asupra cauzelor ce au generat insolvența, textul art. 58 alin. (1) lit. b) din Legea nr. 85/2014 aduce o nuanțare, având în vedere importanța și impactul acestui act în procedură.

Astfel, practicianul procedează la examinarea activității debitorului și întocmirea unui raport amănunțit asupra cauzelor

și împrejurărilor care au dus la apariția stării de insolvență, cu menționarea eventualelor indicii sau elemente preliminare privind persoanele cărora le-ar fi imputabilă și cu privire la existența premiselor angajării răspunderii acestora, în condițiile prevederilor art. 169-173, precum și asupra posibilității reale de reorganizare a activității debitorului ori a motivelor care nu permit reorganizarea și care generează concluzia trecerii la faliment.

Potrivit art. 118 alin. (1) din lege, acțiunea pentru anularea actelor frauduloase încheiate de debitor în dauna creditorilor, prevăzută la art. 117, poate fi introdusă de administratorul judiciar/lichidatorul judiciar în termen de un an de la data expirării termenului stabilit pentru întocmirea raportului prevăzut la art. 97, dar nu mai târziu de 16 luni de la data deschiderii procedurii.

Având în vedere dispoziția legală evocată, apreciem că, în cuprinsul aceluiași raport, trebuie să se indice și eventualele constatări privitoare la încheierea, de către debitor, a unor acte frauduloase în perioada suspectă, deoarece de la expirarea termenului pentru depunerea acestui raport curge termenul pentru introducerea acțiunii în anularea unor acte frauduloase.

Pentru ipoteza în care se formulează o eventuală contestație împotriva acestui raport, judecătorul-sindic are obligația de a verifica dacă raportul conține toate elementele prevăzute de lege și dacă este întocmit în conformitate cu prevederile legale și, doar în

cazul în care, din punctul de vedere al legalității, acesta nu este întocmit corespunzător sau este incomplet, instanța urmează să dispună refacerea sau completarea acestuia.

Ca atare, judecătorul-sindic trebuie să se pronunțe asupra raportului doar din perspectiva legalității, din moment ce instanța are putere de apreciere deplină cu privire la modalitatea în care practicianul în insolvență își îndeplinește atribuțiile, astfel cum impun și dispozițiile art. 45 alin. (2) din Legea nr. 85/2014, potrivit cărora: „*Atribuțiile judecătorului-sindic sunt limitate la controlul judecătoresc al activității administratorului judiciar și/sau al lichidatorului și la procesele și cererile de natură judiciară aferente procedurii insolvenței. (...)*”

În practică, sub imperiul Legii nr. 85/2006, creditorii nemulțumiți de conținutul și concluziile raportului asupra cauzelor și împrejurărilor care au dus la apariția stării de insolvență, raport întocmit de practicianul în insolvență desemnat pe seama debitorului aflat în procedura insolvenței, în baza art. 20 alin. (1) lit. b) și art. 59 din Legea nr. 85/2006, au formulat contestații împotriva acestui raport, în condițiile art. 21 din Legea nr. 85/2006.

Instanțele au abordat diferit această chestiune, în sensul că unele au considerat inadmisibile aceste contestații și le-au respins ca atare, în timp ce altele au soluționat aceste contestații pe fond.

În literatura de specialitate⁷ au fost exprimate o serie de argumente pro și contra admisibilității contestației la raportul asupra cauzelor și împrejurărilor care au dus la apariția stării de insolvență.

Dintre argumentele în sensul admisibilității contestației la raportul asupra cauzelor și împrejurărilor care au dus la apariția stării de insolvență enumerăm următoarele:

De aceea, contrar apelantei, Curtea apreciază că aceste accesorii sunt suplimentare creanței solicitate inițial, creditoarea putând să nu le mai ceară, iar, dacă le solicită, trebuie să facă cerere expresă în acest sens.

a. judecătorul-sindic are putere de apreciere deplină cu privire la modalitatea în care practicianul în insolvență își îndeplinește atribuțiile. Conform art. 45 alin. (2) din Legea nr. 85/2014, „*atribuțiile judecătorului-sindic sunt limitate la controlul judecătoresc al activității administratorului judiciar și/sau al lichidatorului și la procesele și cererile de natură judiciară aferente procedurii insolvenței (...)*”; judecătorul-sindic are competența așadar de a analiza și de a se pronunța cu privire la legalitatea oricărui act sau document întocmit de practicianul în insolvență în desfășurarea activității acestuia, deci și cu privire la legalitatea raportului asupra cauzelor și împrejurărilor care au dus la apariția stării de insolvență;

b. potrivit art. 45 alin. (1) lit. m) din Legea nr. 85/2014, judecătorul-sindic soluționează contestațiile împotriva rapoartelor întocmite de administratorul judiciar sau lichidatorul judiciar, iar legea nu face distincție între tipurile de rapoarte care pot face obiectul contestațiilor;

c. judecătorul-sindic are obligația de a soluționa contestațiile formulate la orice fel de raport, inclusiv la cel privind cauzele și împrejurările care au dus la starea de insolvență a debitoarei, chiar dacă prin acel raport nu se dispune nicio măsură de administratorul judiciar;

d. inadmisibilitatea contestării raportului privind cauzele și împrejurările care au dus la starea de insolvență a debitoarei conduce la lipsa controlului de legalitate a acestuia, părților interesate fiindu-le refuzat dreptul de acces la o instanță, prevăzut de art. 6 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului.

În categoria argumentelor care ar susține inadmisibilitatea contestației la raportul asupra cauzelor și împrejurărilor care au dus la apariția stării de insolvență au fost menționate:

a. raportul prevăzut de art. 59 din Legea nr. 85/2014 este diferit de raportul asupra cauzelor și împrejurărilor care au dus la apariția stării de insolvență, având conținut, finalitate și regim juridic distincte;

b. raportul prevăzut de art. 58 alin. (1) lit. b) și art. 97 din Legea nr. 85/2014 nu poate fi contestat de către creditorii în condițiile art. 59 din Legea nr. 85/2014, întrucât art. 59 reglementează contestația împotriva măsurilor luate de administratorul judiciar, iar raportul asupra cauzelor și împrejurărilor care au dus la apariția stării de insolvență, cu menționarea persoanelor cărora le-ar fi imputabilă, nu cuprinde nicio măsură a practicianului în insolvență.

Data fiind importanța acestui raport în cadrul procedurii, prin prisma consecințelor pe care le produce, în deplin acord cu opinia exprimată de autorul articolului la care am făcut trimitere, apreciem că acesta este supus controlului judiciar din partea judecătorului-sindic.

În sprijinul acestei idei stau dispozițiile legale ce reglementează formalitățile de publicitate și comunicare ale acestuia, respectiv art. 97 din Legea nr. 85/2014, care, în cuprinsul alin. (6), prevede că „*administratorul judiciar va asigura posibilitatea consultării raportului prevăzut la alin. (1) la sediul său, pe cheltuiala solicitantului. O copie de pe raport va fi depusă la greșa tribunalului și la registrul comerțului sau, după caz, la registrul în care este înregistrat debitorul și va fi comunicată debitorului*”.

Pe de altă parte, art. 59 alin. (1) lit. b) și art. 97 alin. (1) din Legea nr. 85/2014 instituie obligativitatea din partea administratorului judiciar de a întocmi și a supune judecătorului-sindic raportul privind cauzele și împrejurările care au dus la apariția stării de insolvență, generând concluzia că judecătorul-sindic trebuie să se pronunțe asupra acestuia din perspectiva legalității.

Sub acest aspect, facem trimitere la o decizie din practica judiciară⁸, unde instanțele au respins o contestație promovată de administratorul special, care a susținut în calea de atac a

apelului că, odată respinsă contestația formulată, constatările administratorului judiciar din cuprinsul raportului causal dobândesc puterea lucrului judecat, nemaiputând fi criticate în cadrul altor acțiuni.

S-a notat de instanța de apel că, strict din perspectiva cauzelor și împrejurărilor care au dus la apariția insolvenței debitorului, raportul cuprinde părerea personală/punctul de vedere profesional a/al administratorului judiciar care l-a întocmit, întemeiată/întemeiat pe analiza datelor și aspectele economice ale debitorului, neputându-i-se impune includerea în raport a unor aspecte, puncte de vedere sau opinii pe care practicianul în insolvență nu și le însușește.

A mai reținut Curtea că, în principiu, acest raport nu are valoare probatorie în sine – ca înscris sau expertiză – nefiind instituit de lege cu o astfel de putere probatorie.

Din perspectiva conținutului raportului privind cauzele și împrejurările care au dus la apariția stării de insolvență aflat în analiză, respectiv actele și faptele prezentate în cuprinsul său, acestea se probează, în general, prin mijloacele de probă în baza cărora respectivele acte/fapte au fost identificate și reținute de către practicianul în insolvență, iar nu prin însuși raportul în discuție.

Concluzia instanței de apel a fost că: „premisele și, în general, susținerile și concluziile

menționate în raport nu sunt probate prin însăși menționarea respectivă; ceea ce trebuie dovedit este îndeplinirea condițiilor de atragere a răspunderii, iar sub acest aspect raportul nu poate fi un mijloc de probă”.

Astfel, în eventualitatea promovării unei acțiuni în atragerea răspunderii întemeiate pe dispozițiile art. 169 din Legea nr. 85/2014, administratorul special apelant va putea administra probatorii de natură să contracareze cele reținute în cuprinsul raportului asupra cauzelor și împrejurărilor care au dus la apariția insolvenței debitorului.

2.3. Măsurile luate de administratorul judiciar în cursul procedurii

În exercitarea atribuțiilor specifice ce îi revin potrivit legii, în cadrul procedurii de insolvență, administratorul judiciar are dreptul de a lua o serie de măsuri și de a efectua acele acte pe care legea i le impune pentru buna desfășurare a procedurii.

Unele dintre aceste măsuri pot fi de natură să afecteze drepturile și interesele legitime ale participanților la procedură.

Legiuitorul impune practicianului în insolvență obligația de a întocmi, în legătură cu modul în care își desfășoară atribuțiile, o serie de rapoarte expres menționate în lege.

Data fiind importanța acestui raport în cadrul procedurii, prin prisma consecințelor pe care le produce, în deplin acord cu opinia exprimată de autorul articolului la care am făcut trimitere, apreciem că acesta este supus controlului judiciar din partea judecătorului-sindic.

Astfel, potrivit alin. (1) al art. 59 din Legea nr. 85/2014, administratorul judiciar va depune, lunar, la dosarul cauzei un raport de activitate care trebuie să cuprindă: *descrierea modului în care și-a îndeplinit atribuțiile, inclusiv cele legate de urmărirea operațiunilor efectuate în baza avizului prealabil, justificarea cheltuielilor efectuate cu administrarea procedurii sau a altor cheltuieli efectuate din fondurile existente în averea debitorului, precum și, dacă este cazul, stadiul efectuării inventarierii.*

Potrivit aceleiași dispoziții legale, în raport se vor include informații privind respectarea obligațiilor fiscale, referitoare la obținerea sau necesitatea actualizării autorizărilor/autorizațiilor pentru desfășurarea activității, a actelor de control încheiate de organe de control și onorariul încasat al administratorului judiciar, cu precizarea modalității de calcul al acestuia.

Un extras al acestui raport se publică în BPI.

Legea nr. 85/2014 stabilește, cu titlu de noutate, un conținut minimal al acestor rapoarte de activitate întocmite de practicianul în insolvență.

Din definiția extrasului raportului de activitate, pe care o găsim în cuprinsul art. 5 pct. 28 din Legea nr. 85/2014, acesta reprezentând un rezumat al măsurilor luate de administratorul judiciar/lichidatorul judiciar.

Prevederea legală menționează elementele raportului de activitate considerate obligatorii: a) persoanele de specialitate desemnate potrivit prevederilor art. 61, precum și onorariul acestora; b) actele de dispoziție asupra averii debitorului și documentele încheiate în acest sens, inclusiv procesul-verbal de judecare sau contractul de vânzare, după caz; c) încheierea, modificarea sau încetarea unor contracte la care debitorul este parte; d) situația încasărilor și plăților, în sinteză; e) promovarea unor acțiuni prevăzute la art. 117-122 sau la art. 169; f) măsuri privind acordarea unei protecții corespunzătoare creditorului care beneficiază de o cauză de preferință; g) stadiul efectuării inventarierii, dacă este cazul.

Raportul lunar este diferit și distinct de rapoartele prevăzute de art. 92 și art. 97 din lege, de rapoartele trimestriale care se întocmesc în perioada de reorganizare, potrivit art. 144 și de rapoartele asupra fondurilor obținute din lichidare și încasarea de creanțe, care se întocmesc în faliment, conform art. 160 din lege.

Împotriva măsurilor luate de administratorul judiciar ori de lichidatorul judiciar se poate formula contestație.

Sediul materiei, atunci când vorbim de contestația împotriva măsurilor practicianului în insolvență, îl reprezintă art. 59 alin. (5) din Legea nr. 85/2014, textul menționând și sfera persoanelor cărora legea le conferă legitimare procesuală activă pentru a uza de acest demers, respectiv debitorul persoană fizică, administratorul special al debitorului persoană juridică, oricare dintre creditori sau orice altă persoană care dovedește un interes.

Pe calea contestației reglementate de acest text legal, persoanele îndreptățite să uzeze de această cale procedurală pot critica aspectele inserate în raportul întocmit de către administratorul judiciar, din perspectiva modului în care și-a îndeplinit atribuțiile, a manierei în care a justificat cheltuielile

efectuate cu administrarea procedurii sau orice alte cheltuieli efectuate din fondurile debitorului pentru desfășurarea activității.

De asemenea, aceeași cale procedurală a contestației, prevăzută de art. 59 alin. (5) din Legea nr. 85/2014, poate fi urmată atunci când se dorește a se ataca în justiție fie refuzul de a lua o anumită măsură, fie lipsa unui răspuns la solicitările adresate administratorului/lichidatorului judiciar.

În acest sens, într-o decizie de speță⁹, instanța de apel a reținut că: „(...) în jurisprudență a fost în mod constant avansată soluția în acord cu care ceea ce se poate contesta în cadrul procedural reglementat de art. 59 din Legea nr. 85/2014 nu este numai o măsură propriu-zisă a practicianului în insolvență, ci și omisiunea de a o adopta/lua, deoarece este evident că drepturile și interesele legitime ale participanților la procedură pot fi afectate și în această ultimă situație”.

În literatura de specialitate¹⁰ a fost exprimată opinia că măsurile luate de administratorul judiciar ori de lichidatorul judiciar pot fi contestate, „indiferent dacă au fost cuprinse sau nu în raportul de activitate pe care acesta are obligația să îl întocmească”.

Măsurile luate de administratorul judiciar ori de lichidatorul judiciar, în cadrul activității pe care o desfășoară, sunt dintre cele mai diverse, în cele ce succed urmând a prezenta câteva situații ivite în practica judiciară.

*O primă ipoteză din practica judiciară*¹¹ este cea în care un creditor a formulat contestație împotriva completării la raportul lunar de activitate, contestația fiind admisă de judecătorul-sindic care a dispus anularea măsurii administra-

torului judiciar de avizare post-factum a plății sumei totale de 2.218.124,06 lei, reprezentând plăți în baza unor contracte de împrumut, și obligarea administratorului judiciar la îndeplinirea măsurilor legale de recuperare a acestei sume.

În esență, judecătorul-sindic a reținut că, prin completarea la raportul de activitate nr. 2, administratorul judiciar a prezentat situația plăților și a încasărilor debitoarei pentru perioada 25.06.2021-28.06.2021, că aceste plăți au fost efectuate fără supravegherea administratorului judiciar și că astfel sunt incidente prevederile art. 59, art. 84 alin. (1) și art. 87 alin. (1) lit. a) din Legea nr. 85/2014.

Analizând legalitatea hotărârii, Curtea a constatat că judecătorul-sindic a pronunțat o hotărâre nelegală, efectuând o greșită interpretare și aplicare a prevederilor art. 59 alin. (5) din legea insolvenței, atât timp cât a soluționat o contestație împotriva măsurii administratorului judiciar, fără ca o astfel de măsură să fi fost luată în mod efectiv de către acesta.

Din perspectiva situației de fapt, instanța de apel a notat că, în cauza analizată, s-a evidențiat că procedura insolvenței împotriva debitoarei A. SRL a fost deschisă la data de 25.06.2021, conform încheierii civile, pronunțată de Tribunalul București – Secția a VII-a Civilă, soluția fiind menținută prin decizia civilă din 14.10.2021, pronunțată de Curtea de Apel București – Secția a VI-a Civilă. Prin aceeași hotărâre a fost desemnat administratorul judiciar M. SPRL.

În cadrul procedurii insolvenței, administratorul judiciar a publicat, la data de 14.09.2021, în Buletinul Procedurilor de Insolvență nr. xxx, completarea la raportul de activitate nr. 2, prin care a expus situația încasărilor și plăților în sinteză, pentru perioada 25.06.2021-30.06.2021, arătând că, în acest interval,

Măsurile luate de administratorul judiciar ori de lichidatorul judiciar, în cadrul activității pe care o desfășoară, sunt dintre cele mai diverse, în cele ce succed urmând a prezenta câteva situații ivite în practica judiciară.

debitoarea A. SRL a încasat sume în valoare de 2.113.625,3 lei și a efectuat plăți în valoare de 2.218.124,06 lei, în temeiul unor contracte de împrumut.

Din cercetarea completării la raportul de activitate nr. 2, nu rezultă adoptarea vreunei măsuri de către administratorul judiciar în legătură cu plățile efectuate în perioada 25.06.2021-30.06.2021, nici în sensul avizării și nici în sensul neavizării acestor plăți.

Considerând că plățile menționate au încălcat prevederile art. 84 alin. (1) și art. 87 alin. (1) lit. a) din Legea nr. 85/2014 și că au fost avizate post-factum de către administratorul judiciar, prin completarea la raportul de activitate nr. 2, contestatorul B., în calitate de creditor al societății debitoare, a formulat contestație împotriva măsurii administratorului judiciar, în temeiul art. 59 alin. (5) din legea insolvenței, contestație admisă de către judecătorul-sindic.

Raportat la această situație de fapt, Curtea a considerat că hotărârea atacată este nelegală, impunându-se schimbarea soluției pronunțate de judecătorul-sindic și respingerea contestației formulate, ca urmare a lipsei obiectului.

Considerentele decizorii avute în vedere de instanța de control judiciar le vom reda în cele ce urmează: „Din prevederile art. 59 alin. (5) din Legea nr. 85/2014 rezultă cu claritate că legiuitorul a prevăzut calea de atac a contestației pentru orice persoană interesată, contestația fiind îndreptată împotriva măsurilor luate de practicianul în insolvență. Altfel spus, raportul lunar de activitate întocmit de administratorul judiciar poate fi atacat prin formularea unei contestații, conform art. 59 alin. (5) din legea insolvenței, în situația în care acest raport conține măsuri adoptate de acesta.

Aplicând aceste dispoziții legale situației din speță, Curtea constată că raportul de activitate completat, întocmit de către administratorul judiciar și contestat de către intimatul-contestator, nu conține o măsură a practicianului în insolvență aptă să formeze obiectul contestației, conform art. 59 alin. (5) din legea insolvenței.

Din parcurgerea completării la raportul lunar de activitate nr. 2, publicat în BPI nr. 15054/14.09.2021, rezultă că administratorul judiciar M. SPRL a expus situația încasărilor și a plăților debitoarei efectuate în perioada 25.06.2021-30.06.2021, adică imediat după data deschiderii procedurii insolvenței împotriva debitoarei, conform încheierii din data de 25.06.2021.

Raportul de activitate completat nu conține nicio mențiune cu privire la poziția administratorului judiciar față de plățile efectuate de debitoare prin administratorul statutar, neprecizând nici că aceste plăți sunt avizate (anterior sau ulterior efectuării lor) și nici că nu sunt avizate. În concluzie, sub acest aspect, completarea la raportul lunar de activitate nr. 2 nu conține nicio măsură a administratorului judiciar, susceptibilă de a fi contestată pe calea contestației prevăzute de art. 59 alin. (5) din Legea nr. 85/2014.

Prin urmare, contestația exercitată de contestatorul-creditor B. este lipsită de obiect, atât timp cât actul contestat nu conține nicio măsură a administratorului judiciar în sensul avizării plăților efectuate de debitoare, prin administrator statutar, în

perioada 25.06.2021-30.06.2021, cum eronat a susținut intimatul-contestator.

(...) Curtea precizează că nu poate fi primită susținerea intimatului-contestator în sensul că practicianul în insolvență M. SPRL ar fi avizat post-factum respectivele plăți, deoarece chiar acesta din urmă a arătat explicit că nu a avizat acele plăți la momentul la care au fost efectuate, neavând cunoștință de numirea sa la acel moment, dar nici ulterior, apreciind că este vorba despre acte ce țin de activitatea curentă a debitoarei și care nu necesită o avizare din partea administratorului judiciar.

Așadar, nici din cuprinsul raportului de activitate contestat și nici din poziția procesuală a administratorului judiciar nu rezultă faptul că acesta ar fi adoptat vreo măsură în sensul avizării plăților efectuate de debitoare în luna iunie 2021, după deschiderea procedurii insolvenței.

Faptul că respectiva completare la raportul de activitate nr. 2 a fost întocmită de administratorul judiciar în urma sesizării creditorului C. nu schimbă concluzia de mai sus, în sensul inexistenței măsurii administratorului judiciar.

Ceea ce este relevant este faptul că respectivul act conține doar o enumerare a sumelor încasate și plătite de debitoare, iar nu o poziție a administratorului judiciar în legătură cu avizarea sau neavizarea respectivelor operațiuni intervenite după data deschiderii procedurii insolvenței.”

Într-o altă situație ivită în practica judiciară¹², s-a tranșat problema dacă pentru ipoteza contractelor de împrumut încheiate în perioada de observație, contracte prin care asociatul debitoarei finanțează societatea debitoare aflată în procedura insolvenței, este necesar avizul prealabil al administratorului judiciar, aviz conform a cărui lipsă atrage nulitatea operațiunii, în temeiul art. 84 din legea insolvenței.

În speță, apelantul lichidator judiciar al debitoarei a criticat soluția judecătorului-sindic în ceea ce privește înscrierea în tabelul suplimentar a creanței în cuantum de 652.807,22 lei, reprezentând sume pe care contestatorul-creditor A. (administrator special al societății debitoare) le-ar fi împrumutat societății debitoare în perioada de observație pentru plata salariilor angajaților, plata utilităților (energie electrică, furnizare gaze naturale), plata materiilor prime, pe care acesta le-ar fi efectuat fără a avea avizul administratorului judiciar sau autorizarea judecătorului-sindic.

Curtea a apreciat ca întemeiată critica apelantului privind lipsa avizului administratorului judiciar și a admis apelul, a schimbat sentința apelată și a respins contestația contestatorului-creditor A. ca nefondată.

În ceea ce privește situația de fapt, instanța de control judiciar a constatat, pe de-o parte, că deschiderea procedurii de faliment a debitoarei B. SRL s-a realizat prin sentința civilă pronunțată de Tribunalul București, Secția a VII-a Civilă, la data de 20.11.2019, iar, pe de altă parte, că, între 31.01.2019-26.08.2019, astfel cum a detaliat și apelanta în cererea de apel, au fost încheiate 28 de contracte de împrumut între intimatul-contestator și societatea debitoare prin administratorul special, totalizând o creanță de 634.530 lei.

Cu toate că realitatea efectuării plăților către angajați sau către furnizorii societății debitoare nu a fost contestată, instanța de apel a apreciat – contrar celor reținute de judecătorul-sindic –

Faptul că respectiva completare la raportul de activitate nr. 2 a fost întocmită de administratorul judiciar în urma sesizării creditorului C. nu schimbă concluzia de mai sus, în sensul inexistenței măsurii administratorului judiciar.

că, neexistând avizul fostului administrator judiciar sau autorizarea judecătorului-sindic, creanța în sumă de 634.530 lei nu este o creanță certă, lichidă și exigibilă, care să îndeplinească condițiile pentru a fi înscrisă în tabelul suplimentar.

Prin creanță certă, în sensul Legii nr. 85/2014, se înțelege acea creanță a cărei existență rezultă din însuși actul de creanță sau și din alte acte, chiar neautentice, emenate de la debitor sau recunoscute de dânsul.

Curtea a notat că izvorul creanțelor invocate asupra averii debitoarei îl constituie creditele pe care contestatorul-intimat le-ar fi acordat persoanei juridice în vederea asigurării capitalului necesar desfășurării obiectului său de activitate, în perioada de observație, după deschiderea procedurii generale a insolvenței și până la deschiderea procedurii falimentului.

Cu alte cuvinte, dreptul de creanță invocat de către intimatul-contestator derivă din contractele de împrumut mai sus menționate, încheiate, însă fără avizul administratorului judiciar al societății debitoare și fără autorizarea judecătorului-sindic.

Dispozițiile art. 87 din Legea nr. 85/2014 prevăd expres că: „(1) În perioada de observație, debitorul va putea să continue desfășurarea activităților curente și poate efectua plăți către creditorii cunoscuți, care se încadrează în condițiile obișnuite de exercitare a activității curente, după cum urmează: a) sub supravegherea administratorului judiciar, dacă debitorul a făcut o cerere de reorganizare, în sensul art. 67 alin. (1) lit. g), și nu i-a fost ridicat dreptul de administrare; b) sub conducerea administratorului judiciar, dacă debitorului i s-a ridicat dreptul de administrare.

(2) Actele, operațiunile și plățile care depășesc condițiile prevăzute la alin. (1) vor putea fi autorizate în exercitarea atribuțiilor de supraveghere de administratorul judiciar; acesta va convoca o ședință a comitetului creditorilor în vederea supunerii spre aprobare a cererii administratorului special, în termen de maximum 5 zile de la data primirii acesteia. În cazul în care o anumită operațiune care excedează activității curente este recomandată de către administratorul judiciar, iar propunerea este aprobată de către comitetul creditorilor, aceasta va fi îndeplinită obligatoriu de administratorul special. În cazul în care activitatea este condusă de către administratorul judiciar, operațiunea va fi efectuată de către acesta cu aprobarea comitetului creditorilor, fără a fi necesară cererea administratorului special.”

Raportat la situația de fapt și la prevederile alin. (2) al art. 87 din Legea nr. 85/2014, Curtea a constatat că administratorul special al debitoarei, în calitate de împrumutător, nu a încheiat contractele de împrumut cu avizul administratorului judiciar al debitoarei sau cu aprobarea comitetului creditorilor.

Curtea a subliniat că, în perioada de observație, activitatea debitorului continuă, dar este restricționată de specificul procedurii insolvenței. Operațiunea avizării sau cazul refuzului administratorului judiciar de avizare a contractelor de împrumut presupunea cenzurarea acestor măsuri ale administratorului judiciar, prin intermediul căilor speciale reglementate de Legea nr. 85/2014 (de exemplu, contestație împotriva raportului de activitate), în fața judecătorului-sindic, ceea ce nu s-a întâmplat în speță. Simpla colaborare defectuoasă cu

administratorul judiciar nu suplinește condiția impusă de textul de lege.

S-a mai reținut că, din înscrisurile depuse la dosar, nu rezultă faptul că administratorul special, în calitate de asociat unic al societății debitoare împrumutate, ar fi solicitat administratorului judiciar avizarea acestor acte juridice, cu atât mai mult cu cât aceste acte nu reprezintă acte care să se circumscrie unei activități curente a debitoarei, ci reprezintă în fapt o finanțare din partea asociatului, care însă trebuie să urmeze regulile speciale din procedura insolvenței, ca oricare altă formă de finanțare, indiferent de sursa finanțării.

În consecință, constatând că pentru încheierea contractelor de împrumut în perioada de observație, contracte prin care asociatul finanțează societatea debitoare aflată în procedura insolvenței, este necesar avizul prealabil al administratorului judiciar, aviz conform a cărui lipsă atrage nulitatea operațiunii, în temeiul art. 84 din Legea nr. 85/2014, Curtea a admis apelul, a schimbat în tot sentința apelată și a respins contestația intimatului ca nefondată.

2.4. Mecanisme de unificare a practicii judiciare trasate de Înalta Curte de Casație și Justiție în ceea ce privește atribuțiile administratorului judiciar

Referitor la exercitarea atribuțiilor administratorului judiciar și a limitelor în care acesta poate interveni în cazul îndeplinirii obligațiilor legale ce îi revin în realizarea operațiunii de verificare a creanțelor depuse de creditori, facem trimitere la două decizii

pronunțate de Înalta Curte de Casație și Justiție – Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept – în cadrul mecanismului de unificare a practicii judiciare, instituit prin dispozițiile art. 519 C. pr. civ.

Printr-o primă decizie pronunțată de Înalta Curte de Casație și Justiție¹³, s-a decis, în interpretarea dispozițiilor art. 105 alin. (1) și (2) și art. 106 din Legea nr. 85/2014, că administratorul/lichidatorul judiciar nu are atribuția de a verifica pe fond creanțele bugetare constatate prin titluri executorii, chiar dacă sunt contestate în termenul legal în fața instanței specializate.

Argumentul pe care își fundamentează instanța supremă rațiunea excluderii creanțelor bugetare de la procedura de verificare de către administratorul/lichidatorul judiciar „rezultă din reglementarea expresă și obligatorie a acțiunii în contencios administrativ fiscal, prin art. 126 alin. (6) din Constituția României, potrivit căruia controlul judecătoresc al actelor administrative ale autorităților publice, pe calea contenciosului administrativ, este garantat, cu excepția celor care privesc raporturile cu Parlamentul, precum și a actelor de comandament cu caracter militar și, respectiv, a procedurii reglementate de art. 208 din Codul de procedură fiscală”.

Ideea centrală care se desprinde din considerentele deciziei Înaltei Curți este că verificarea legalității unei creanțe fiscale cuprinse într-un titlu executoriu nu poate fi efectuată decât în condițiile reglementate de legislația specială¹⁴, respectiv Codul de procedură fiscală, iar nu în cadrul procedurii insolvenței, supusă unei alte reglementări legale speciale.

Ideea centrală care se desprinde din considerentele deciziei Înaltei Curți este că verificarea legalității unei creanțe fiscale cuprinse într-un titlu executoriu nu poate fi efectuată decât în condițiile reglementate de legislația specială

Prin cea de-a doua hotărâre pronunțată de Înalta Curte de Casație și Justiție¹⁵ s-a decis că administratorul judiciar sau lichidatorul judiciar, după caz, poate analiza întinderea creanței bugetare constatate printr-un titlu de creanță contestat în condițiile și procedura prevăzută de lege, verificând doar dacă respectiva creanță include creanțe bugetare născute anterior momentului deschiderii procedurii de insolvență sau ulterior acestuia, eventuala prescripție, tardivitatea depunerii declarației, această activitate nefiind suprapusă controlului de legalitate al instanței de contencios administrativ și fiscal, chiar dacă, în final, este posibil ca întinderea creanței bugetare, înscrisă într-un titlu de creanță contestat, să fie modificată.

Redăm parte din considerentele reținute de Înalta Curte, care menționează următoarele: „(...) aspecte care țin de stingerea parțială sau totală a creanței ori de intervenirea prescripției extinctive, caracterul contestat al creanței ori tardivitatea depunerii acesteia se înscriu în sfera atribuțiilor de verificare pe care le realizează practicianul în insolvență. Acesta are obligația de a efectua o cercetare amănunțită a fiecărei cereri de admitere, în vederea stabilirii legitimității, valorii exacte și priorității fiecărei creanțe în parte, potrivit dispozițiilor art. 106 alin. (1) din Legea nr. 85/2014.

De precizat că, în îndeplinirea atribuției vizând stabilirea legitimității creanței, administratorul/lichidatorul judiciar nu se pronunță asupra valabilității documentelor în baza cărora creditorul solicită înscrierea acesteia, întrucât, așa cum s-a precizat anterior, aceasta ar reprezenta o examinare pe fond și o substituie în atribuțiile puterii judecătorești. Sub acest aspect, administratorul judiciar sau lichidatorul, după caz, verifică doar existența și îndeplinirea cerințelor minimale pentru ca actul exhibit să constituie fundament al cererii de creanță.

Prin urmare, în lipsa unei enumerări exhaustive a competențelor ce intră în sfera verificărilor pe care le realizează administratorul judiciar sau lichidatorul judiciar, după caz, în privința creanțelor bugetare constatate prin titluri executorii, contestate sau necontestate în termenele prevăzute de legi speciale, acesta poate și este obligat să examineze creanțele sub toate aspectele care nu vizează legalitatea măsurii de impunere fiscală¹⁶, care intră în competența exclusivă a instanțelor de contencios administrativ și fiscal.”

3. Înlocuirea administratorului judiciar

Practicianul în insolvență acționează în procedură exclusiv în calitatea sa de mandatar al justiției și reprezentant al procedurii, astfel că acesta nu poate fi delimitat de societatea debitoare și privit ca un participant la procedura de insolvență sau la procedura de faliment, distinct de persoana debitorului aflat fie în insolvență, fie în faliment.

Pe parcursul administrării procedurii colective, practicianul în insolvență are obligația de a-și îndeplini îndatoririle cu profesionalism.

Judecătorul-sindic are atribuția să vegheze ca toate actele și măsurile adoptate de administratorul judiciar să se desfășoare

cu respectarea nomelor imperative stipulate de legea insolvenței.

Legea conferă judecătorul-sindic pârghii legale, sens în care, în cuprinsul art. 45 alin. (1) lit. f) din Legea nr. 85/2014, apare reglementată atribuția judecătorului-sindic de a dispune înlocuirea, pentru motive temeinice, prin încheiere, a administratorului judiciar sau a lichidatorului judiciar.

Facem trimitere și la dispozițiile art. 57 alin. (4) din Legea nr. 85/2014, care prevăd că: „În orice stadiu al procedurii, judecătorul-sindic, din oficiu sau ca urmare a adoptării unei hotărâri a adunării creditorilor în acest sens, cu votul a mai mult de 50% din valoarea totală a creanțelor cu drept de vot, îl poate înlocui pe administratorul judiciar/lichidatorul judiciar, pentru motive temeinice. (...)”

Din analiza dispoziției legale sus evocate se desprinde ideea că înlocuirea administratorului judiciar poate fi dispusă pentru motive temeinice, la cererea creditorilor (a oricărui creditor) – dacă există o hotărâre a creditorilor adoptată în acest sens cu votul a peste 50% din masa credală – sau din oficiu.

Menționăm că, indiferent de modul de sesizare (din oficiu sau la cererea creditorilor), măsura trebuie dispusă cu citarea administratorului judiciar.

Necesitatea citării administratorului judiciar în cadrul acestei proceduri este aceea ca administratorul judiciar să își prezinte punctul de vedere cu privire la existența sau inexistența faptelor ce constituie motivele temeinice de înlocuire cu care a fost sesizat sau s-a sesizat din oficiu judecătorul-sindic. Prin urmare, motivele de înlocuire sesizate din oficiu trebuie puse în discuție în ședință publică și astfel aduse la cunoștința administratorului judiciar, iar pentru ipoteza motivelor sesizate de creditori, evident în scris, se impune comunicarea acestora către administratorul judiciar, pentru a i se putea asigura dreptul la apărare.

Încălcarea acestei reguli de procedură nu are prevăzută expres o sancțiune procedurală, astfel că sancțiunea ce intervine este nulitatea conform art. 174 alin. (1) C. pr. civ., fiind vorba de o nulitate virtuală condiționată de existența unei vătămări, conform art. 175 C. pr. civ.

Într-o asemenea ipoteză, vătămarea este evidentă și constă în lipsirea administratorului judiciar de posibilitatea de a-și formula apărări în legătură cu aspectele ce i se impută.

O altă observație care se impune este că legiuitorul nu menționează expres cazurile în care se poate dispune înlocuirea practicianului în insolvență, context în care revine judecătorului-sindic rolul de a decela circumstanțele particulare ale fiecărei cauze și a aprecia când se impune luarea unei măsuri de o asemenea gravitate.

Constatăm că legiuitorul condiționează admiterea cererii de înlocuire a administratorului judiciar de existența unor motive temeinice, care să impună luarea măsurii în discuție justificat de culpa gravă în îndeplinirea atribuțiilor.

Doctrina¹⁷ a evidențiat o serie de cazuri în care administratorul judiciar poate fi înlocuit, ipotezele¹⁸ avansate fiind variate: nedepunerea rapoartelor la care face referire legea, încheierea unor acte de gestionare frauduloasă a procedurii, încheierea unor acte care vădesc conivența dintre administratorul judiciar și anumiți creditori, încălcarea vădită a atribuțiilor

Constatăm că legiuitorul condiționează admiterea cererii de înlocuire a administratorului judiciar de existența unor motive temeinice, care să impună luarea măsurii în discuție justificat de culpa gravă în îndeplinirea atribuțiilor.

legale sau impuse de judecătorul-sindic, ignorarea hotărârilor comitetului creditorilor, culpa sau dezinteresul pentru realizarea planului de reorganizare sau executarea de acte de împiedicare a realizării planului, imprimarea voită și nejustificată a orientării procedurii spre intrare în faliment etc.

Menționăm că existența acestor motive temeinice trebuie probată în cauză dincolo de orice dubiu, din moment ce același text de lege impune judecătorului-sindic pronunțarea unei încheieri motivate.

În literatura de specialitate¹⁹ s-a exprimat ideea că: „aceste motive temeinice trebuie să fie altele decât voința discreționară a creditorilor ce dețin majoritatea creanțelor din procedură ori a creditorului majoritar, altminteri textul de lege ar fi inutil”.

Într-o decizie de speță²⁰, Curtea a reținut că sunt fondate criticile apelantului, potrivit cărora motivele care au stat la baza înlocuirii practicianului în insolvență nu sunt temeinice.

În cauză, reclamanta-creditoare A. SA, în calitate de creditor majoritar al debitoarei B. SA, a solicitat înlocuirea administratorului judiciar, format din consorțiul X. & X. SPRL și Y. & Y. SPRL, și numirea ca administrator judiciar a W., conform hotărârilor adoptate de Adunarea Creditorilor, în data de 20.07.2021.

Judecătorul-sindic a admis cererea formulată de creditorul majoritar al debitoarei B. SA, împotriva hotărârii declarând apel consorțiul X. & X. SPRL și Y. & Y. SPRL.

Instanța de apel a notat că, prin încheierea apelată, s-au reținut următoarele motive de înlocuire a administratorului judiciar: lipsa demersurilor pentru respectarea termenului de observație, cele pentru ridicarea dreptului de administrare al debitoarei, modul de calcul al onorariului administratorului judiciar. Lipsa demersurilor pentru respectarea termenului de observație a fost fundamentată pe lipsa solicitării înscrierii provizorii în tabelul definitiv de creanțe. Lipsa demersurilor pentru ridicarea dreptului de administrare al debitoarei a fost fundamentată pe neformularea unei solicitări în acest sens, în condițiile în care supravegherea activității debitoarei nu se putea realiza eficient (dată fiind încasarea unei părți din prețul „camerei de incendiu” fără aprobarea vânzării, tendința de valorificare a bunurilor debitoarei).

Instanța de apel a procedat la analiza motivelor specifice de înlocuire a administratorului judiciar în cauză.

Primul motiv invocat viza pretinsa nerespectare a termenului maximal al perioadei de observație de un an, instanța de control judiciar constatând că această depășire nu poate fi imputată practicianului, judecătorul fiind cel care poate să judece deodată toate contestațiile.

În considerentele deciziei pronunțate de Curte se arată expres că: „Nerespectarea termenului legal maximal al perioadei de observație în procedura de insolvență de față nu poate fi pusă într-o manieră decisivă pe seama lipsei demersurilor administratorului judiciar.

Multitudinea de contestații, complexitatea situației economice a debitoarei (prin raportare la dimensiunea economică a debitoarei, la complexitatea raporturilor juridice în care se află implicată debitoarea ca agent economic) apar ca elemente determinante.

Finalul perioadei de observație este fie falimentul debitoarei, fie confirmarea unui plan de reorganizare. În condițiile în care se apreciază că reorganizarea este posibilă, discuțiile asupra masei credale sunt esențiale pentru că doar creditorii din tabelul definitiv pot vota planul de reorganizare, acesta fiind înțelesul art. 132 ș.u. din Legea nr. 85/2014. Depășirea

termenului de observație din necesitatea stabilirii masei credale nu conduce automat la înlocuirea administratorului judiciar.

Desigur că creditorii din tabelul definitiv sunt cei prevăzuți de art. 5 pct. 67 din Legea nr. 85/2014 (deci și titularii creanțelor admise provizoriu de către judecătorul-sindic). Înscrierea provizorie a creanțelor în tabelul definitiv are următoarele ipoteze: creanțe fiscale contestate [art. 102 alin. (8¹) din Legea nr. 85/2014], creanțe din tabelul preliminar contestate [art. 111 alin. (6)] sau creanțe din tabelul definitiv contestate [art. 113 alin. (4)]. Se observă că art. 111 alin. (6) are ca ipoteză situația multitudinii de contestații (cum și apare a fi situația în cauza de față).

Această normă legală se referă la o singură soluționare a tuturor contestațiilor și înscrierea provizorie a creanțelor pentru a căror existență este necesar un probatoriu de mai lungă durată. Legea se referă la situația când se soluționează împreună contestațiile la tabelul preliminar. Or, dacă în dosarul de insolvență de față se acceptă imposibilitatea soluționării împreună a tuturor contestațiilor la creanțele din tabelul preliminar din varii motive (și indiferent de probatoriul specific fiecăreia), atunci se acceptă și că înscrierea/neînscrierea provizorie a creanțelor este o consecință importantă (și) a acestei imposibilități.

De asemenea, textul menționat nu impune administratorului judiciar să formuleze o astfel de cerere, mai mult, nici măcar nu prevede expres un astfel de drept (de care oricum nu poate fi privat creditorul-contestator). Pe cale de consecință, într-o atare situație, lipsa înscrierii provizorii în tabelul definitiv a creanțelor (din tabelul preliminar) contestate (privită ca o cauză determinantă a depășirii duratei perioadei de observație) nu poate determina înlocuirea administratorului judiciar.”

Cel de-al doilea motiv invocat în fundamentarea cererii de înlocuire a administratorului judiciar viza lipsa demersurilor privind ridicarea dreptului de administrare al debitorului, care, de asemenea, nu poate fi imputată administratorului judiciar atât timp cât creditorii au legitimare procesuală de a acționa.

Ridicarea dreptului de administrare al debitoarei reprezintă o instituție juridică a cărei însemnătate pentru dispunerea înlocuirii administratorului judiciar nu poate fi limitată la sesizarea/nesesizarea judecătorului-sindic cu o astfel de cerere.

A notat instanța de apel că, pe baza celor decelate de către judecătorul-sindic pe acest aspect și pe baza actelor din dosarul cauzei, nu se poate considera că procedura insolvenței de față a suferit pentru că administratorul judiciar nu a solicitat ridicarea dreptului de administrare a debitoarei.

În considerentele deciziei se arată că: „Astfel, unul din motivele de înlocuire prezentate de reclamanta-creditoare A. SA a constatat în aceea că administratorul judiciar nu a ajutat debitoarea în recuperarea creanțelor, eforturile aparținând doar acesteia (or, debitoarea trebuie să fi acționat prin administratorul special – *n.n.*), deci pare contrar ideii că se impunea ridicarea dreptului de administrare (desigur, acest motiv de înlocuire nu a fost primit de către judecătorul-sindic, însă situația de fapt pe care o descrie are exact relevanța arătată mai sus). De asemenea, complexitatea situației economice a debitoarei la care s-a făcut referire mai sus lasă să se prezume simplu că este favorabilă o co-participare a debitoarei la eforturile de reorganizare, iar o astfel de co-participare apare și ea contrară necesității ridicării dreptului de administrare. Coroborând toate acestea cu lipsa unei sesizări din partea creditorilor în sensul ridicării dreptului de administrare al debitoarei (chiar și cu imaginea realizată de creditoarea

reclamantă A. a unor eforturi ale debitoarei pentru recuperarea de creanțe etc.), apare că problema dreptului de administrare al debitoarei nu este presantă la acest moment în această procedură (deci nu poate fi motiv temeinic de înlocuire a administratorului judiciar faptul că el nu a solicitat o astfel de măsură judecătorului-sindic).⁹

În ceea ce privește chestiunea valorificării bunurilor debitoarei în perioada de observație, instanța de control judiciar a notat că aceasta implică și aspecte de legalitate și aspecte de oportunitate.

În consecință, s-a apreciat că doar simpla existență a unei tendințe de valorificare este un aspect prea vag pentru a constitui motiv de înlocuire a administratorului judiciar (deoarece nu poate fi încadrată automat la o nelegalitate, mai ales în lipsa unor admiteri ale unor contestații/acțiuni în anulare unor vânzări). Privită în mod singular, efectuarea unei vânzări fără aprobare prealabilă (pretinsa situație pentru camera de incendiu) nu este un fapt al administratorului judiciar. S-a mai reținut că respectiva vânzare nu apare exemplificativă din moment ce restul vânzărilor nici măcar nu au fost reclamate a nu fi avut aprobarea creditorilor, la dosar fiind depuse înregistrări pentru a se dovedi contrariul.

În fine, ultimul aspect invocat pentru a solicita înlocuirea administratorului judiciar a vizat modul de calcul al onorariului practicianului.

În legătură cu acest motiv, instanța de apel a reținut că modul de calcul al onorariului administratorului judiciar (descriș în încheierea apelată) nu poate face parte din vreun ansamblu justificativ al înlocuirii, cât timp el a fost (în conținutul său) stabilit de către creditorii prin hotărârea de confirmare a administratorului judiciar și apoi, în executarea sa,

a făcut obiectul judecății în fața judecătorului-sindic, prin contestația depusă de către debitoare. S-a constatat că această chestiune a aplicării „retroactive” a hotărârii creditorilor de aprobare a onorariului administratorului judiciar, după terminologia utilizată chiar de către judecătorul-sindic în această cauză, a fost unul dintre motivele de contestare a măsurilor din raportul de activitate publicat în BPI, în data de 23.06.2021), contestație respinsă ca neîntemeiată, conform înscrisurilor depuse la dosar.

În raport de cele expuse, instanța de control judiciar a admis apelul și a anulat hotărârea apelată, iar rejudecarea motivelor invocate de creditorul A. SA, de înlocuire a administratorului judiciar, a fost respinsă ca neîntemeiată.

4. Concluzii

Administratorul judiciar al debitorului insolvent acționează în procedură exclusiv în calitate sa de mandatar al justiției și reprezentant al procedurii, motiv pentru care nu poate fi delimitat de societatea debitoare și privit ca un participant la procedura de insolvență, distinct de persoana debitorului aflat în insolvență.

Obligația administratorului judiciar al debitorului este de a-și îndeplini îndatoririle cu profesionalism pe tot parcursul administrării procedurii colective, cu a cărei gestionare a fost mandatat.

Judecătorul-sindic are atribuția să vegheze ca toate actele și măsurile adoptate de administratorul judiciar să se desfășoare cu respectarea normelor imperative stipulate de legea insolvenței, eventualele derapaje urmând a fi sancționate în conformitate cu exigențele legale.

Note

¹ Scopul procedurii, în înțelesul definiției date de art. 2 din Legea nr. 85/2014, este detaliat prezentat, sens în care facem trimitere la următorii autori: S.M. Miloș și A. Deli-Diaconescu, în R. Bufan, A. Deli-Diaconescu și M. Sărăcuț (coord.), *Tratat practic de insolvență, Vol. I, Ed. a 2-a, revizuită și adăugită*, Ed. Hamangiu, București, 2022, pp. 84-86; N. Tândăreanu, *Codul insolvenței comentat, Vol. I – art. 1-182*, Ed. Universul Juridic, București, 2017, p. 16.

² C.N. Savu, *Procedura insolvenței. Concept. Organe și participanți. Deschidere. Efecte principale*, Ed. C.H. Beck, București, 2017, pp. 130-131.

³ D.D. Moțiu, F. Moțiu, C.A. Susanu și F.I. Moțu, în R. Bufan, A. Deli-Diaconescu și M. Sărăcuț (coord.), *Tratat practic (...), op. cit.*, p. 492.

⁴ Pentru o prezentare a valențelor multiple ale noțiunii de patrimoniu, a se vedea: O.A. Urda, *Răspunderea persoanei fizice autorizate și a întreprinderii individuale*, disponibil la <https://www.universuljuridic.ro/raspunderea-persoanei-fizice-autorizate-si-a-intreprinderii-individuale/>.

⁵ I. Adam, C.N. Savu, *Legea procedurii insolvenței. Comentarii și explicații*, Ed. C.H. Beck, București, 2006, p. 422.

⁶ Hotărârea nr. 399 din 22 octombrie 2024, pronunțată de Curtea de Apel Iași, cod RJ 232e957de (<https://www.rejust.ro/juris/232e957de>).

⁷ Pentru o analiză detaliată, a se vedea F. Moțiu, *O problemă controversată: contestația împotriva raportului asupra cauzelor și împrejurărilor care au dus la apariția stării de insolvență*, disponibil la www.universuljuridic.ro.

⁸ C. Ap. Iași, Secția Civilă, dec. civ. nr. 323 din 7 mai 2018, publicată pe <http://www.rolii.ro/hotarari/5b174817e49009dc150003d>, accesat la 10 februarie 2023.

⁹ C. Ap. Cluj, Secția a II-a civilă, de contencios administrativ și fiscal, dec. civ. nr. 117 din 23 februarie 2017, publicată pe <http://www.rolii.ro/hotarari/58ca3689e490094c0b000042>.

¹⁰ N. Tândăreanu, *Codul insolvenței comentat, Vol. I – art. 1-182*, Ed. Universul Juridic, București, 2017, p. 170.

¹¹ C. Ap. București, dec. nr. 83 din 19 ianuarie 2023, cod RJ ee327g332, publicată pe <https://www.rejust.ro/juris/ee327g332>.

¹² C. Ap. București, dec. nr. 36/2022, cod RJ 594d9266d, publicată pe <https://www.rejust.ro/juris/594d9266d>.

¹³ ICCJ, HP, dec. nr. 11 din 18 aprilie 2016, publicată în M. Of. nr. 436 din 10 iunie 2016.

¹⁴ Pentru o prezentare detaliată, a se vedea I.M. Costea, *Controlul fiscal. Comentarii practice*, Ed. Hamangiu, București, 2017, pp. 79-225.

¹⁵ ICCJ, HP, dec. nr. 53 din 18 iunie 2018, publicată în M. Of. nr. 930 din 5 noiembrie 2018.

¹⁶ Pentru mai multe detalii legate de contenciosul raporturilor de drept fiscal, a se vedea I.M. Costea, *Contenciosul financiar și fiscal. Note de curs*, Ed. Hamangiu, București, 2022, pp. 157-253.

¹⁷ St. Cărpănuș, M.A. Hotca, V. Nemeș, *Codul insolvenței comentat*, Ed. Universul Juridic, București, 2014, p. 170.

¹⁸ I. Adam, C.N. Savu, *Legea procedurii insolvenței. Comentarii și explicații*, Ed. C.H. Beck, București, 2006, op. cit., p. 226.

¹⁹ Pentru detalii privind înlocuirea practicianului în insolvență, a se vedea A. Buta, *Aspecte practice privind înlocuirea practicianului în insolvență*, în Phoenix nr. 79-80, p. 29 și urm.

²⁰ C. Ap. București, dec. nr. 52 din 14 ianuarie 2022, cod RJ de4645e2d, publicată pe <https://www.rejust.ro/juris/de4645e2d>.

LIMITELE RĂSPUNDERII ADJUDECATARULUI DIN PROCEDURA INSOLVENȚEI, ÎN CAZUL NEACHITĂRII PREȚULUI OFERIT LA LICITAȚIE

LIMITS OF THE LIABILITY OF THE SUCCESSFUL BIDDER IN INSOLVENCY PROCEEDINGS IN CASE OF NON-PAYMENT OF THE AUCTION PRICE

ABSTRACT

Av. dr. **CSABA BELA NÁSZ**
Asociat coordonator,
SCA Baias, Nász și Asociații

Av. drd.
ALEXANDRA ZODIANU-FRÎNCULESCU
Practician în insolvență asociat,
R & I Group SPRL

Approximately three years after the transposition of Directive (EU) 2019/1023 into national legislation through Law No. 216/2022 amending Law No. 85/2014 — in force since July 2022 — the need to identify solutions to accelerate insolvency proceedings remains highly relevant, particularly regarding the liquidation of assets in bankruptcy proceedings.

One accessible solution — pending further intervention by the national legislator and the potential harmonization of insolvency laws across EU Member States — may lie in the active application of the existing legal framework.

In line with this objective, we have examined the limits of the civil liability of the successful bidder in insolvency proceedings in cases of non-payment of the auction price, considering the significant delays commonly encountered in ordinary court actions initiated to enforce claims related to the adjudication act, which have a substantial impact on postponing the closure of bankruptcy proceedings and the deletion of the debtor from the trade register.

KEYWORDS: claim • debtor • bankruptcy • asset liquidation • civil liability

1. Aspecte introductive

Pe parcursul anului 2025 se preconizează menținerea trendului ascendent al insolvențelor înregistrate la nivel național, în considerarea eliminării facilităților fiscale acordate pe perioada pandemiei și a crizei energetice, dublate de majorările de taxe și impozite impuse în contextul creșterii aproape necontrolate a deficitului fiscal, astfel încât procedurile

specifice prevăzute de Legea nr. 85/2014¹ își vor găsi cu prisosință aplicarea și în perioada următoare.

Totodată, statisticile au semnalat că, în anul 2024, s-au deschis 7.274 de proceduri noi de insolvență, față de 6.650, în anul 2023 (creștere cu peste 9%), iar, din totalul numărului de companii intrate în insolvență în 2024, aproximativ 37% sunt societăți mature, înregistrate în evidențele registrului comerțului anterior anului 2014.

În acord cu normele comunitare, pentru evitarea insolvenței, într-un stadiu timpuriu, *companiile viabile* aflate în dificultate financiară pot accesa cadrele de restructurare preventivă prevăzute de Legea nr. 85/2014, atât acordul de restructurare, cât și concordatul preventiv putând limita lichidarea inutilă a unor afaceri, pierderea locurilor de muncă și a *know-how*-ului, cu efecte benefice asupra economiei naționale și, implicit, a celei globale, în ansamblul său.

Între obiectivele Directivei 2019/1023/UE (*Directiva privind restructurarea și insolvența*)² se numără îndepărtarea obstacolelor din calea exercitării libertăților fundamentale, cum ar fi libera circulație a capitalurilor și libertatea de stabilire, rezultate din diferențele dintre dispozițiile legale și procedurile naționale referitoare la restructurarea preventivă, la insolvență, la remiterea de datorie și la decăderi, iar, pentru îndepărtarea acestor obstacole, directiva asigură că:

- întreprinderile și întreprinzătorii viabili aflați în dificultate financiară au acces la cadre naționale eficiente de restructurare preventivă care le permit să funcționeze în continuare;

- întreprinzătorii insolvenți sau supraîndatorați care sunt onești pot beneficia de o remitere completă de datorie după scurgerea unei perioade rezonabile care să le permită astfel o a doua șansă; și

- procedurile de restructurare, de *insolvență* și de remitere de datorie devin mai eficiente, în special prin scurtarea duratei acestora.

În acest context, lucrarea noastră vizează societățile plasate în afara sferei de incidență a procedurilor de prevenție și a cadrelor de restructurare *lato sensu*, respectiv *întreprinderile neviabile*, care nu au perspective de supraviețuire, propunându-ne să încercăm avansarea unor soluții pentru o lichidare eficientă a activelor debitorilor falșiți, subsumate dezideratului scurtării duratei procedurii de insolvență (faliment).

În legătură cu aceste entități, care nu au perspective de supraviețuire, norma comunitară subliniază că ar trebui să fie lichidate cât mai repede posibil, întrucât eforturile de restructurare ar conduce la accelerarea și acumularea de pierderi pentru creditori, salariați și alte părți implicate, dar și pentru mediul de afaceri.

În acest sens, la nivelul UE, s-a subliniat că durata excesivă a procedurilor de insolvență din țara noastră și nu numai³ generează insecuritate juridică pentru creditori și investitori, precum și rate scăzute de recuperare, iar raportul emis și publicat recent de Banca Mondială – *Subnational Business Ready în Uniunea Europeană 2024: România*⁴ - reține, ca urmare a evaluării mediului de afaceri din principalele noastre orașe, că: „*Licitația activelor debitorului în timpul lichidării este cea mai semnificativă ineficiență a cadrului de insolvență*” din România.

Între principalii factori degenerativi ai procedurii de valorificare a activelor debitorului au fost enumerate de specialiști termenii lungi de evaluare a activelor și reticența creditorilor majoritari, în special a celor din categoria creditorilor bugetari, față de reducerea prețului la licitațiile

ulterioare, cu repercusiuni asupra procesului de lichidare, dar și lipsa unui mecanism juridic explicit care să încurajeze judecătorii să accelereze stabilirea prețului de vânzare atunci când creditorii nu ajung în mod repetat la un acord.

Fără a ne propune identificarea unor soluții general-valabile pentru asigurarea performanței procedurilor de insolvență din țara noastră, apreciem că la eficientizarea acestora poate contribui aplicarea activă a pachetului normativ disponibil, cu asigurarea corespunzătoare a nivelului de transparență și de previzibilitate a procedurii de lichidare.

Aplicarea efectivă și corectă a normelor relevante implică și observarea modalității în care se îmbină dispozițiile legii speciale cu cele generale privind procedura de valorificare a activelor debitorului, inclusiv în situația analizată *infra*, a răspunderii civile ce ar putea fi antrenată pentru neîndeplinirea obligațiilor asumate prin actul de adjudecare, având în vedere că acțiunile judiciare pentru realizarea pretențiilor emise în legătură cu acest act se numără printre factorii care pot întârzia semnificativ închiderea procedurii de faliment și radierea debitorului din registrul comerțului.

2. Evoluția reglementării și completarea normei speciale cu dispozițiile de drept comun din materia executării silit

Apreciind ca fiind lipsită de utilitate practică forarea straturilor vechilor reglementări ale falimentului, anterioare Legii nr. 64/1995 privind procedura reorganizării judiciare și a falimentului⁵, pornim analiza de la primul act normativ dedicat acestor proceduri speciale, care prevedea la art. 100: „*Dispozițiile Codului de procedură civilă cu privire la executarea silită asupra bunurilor nemiscătoare – prin licitație și adjudecare – , precum și cele cu privire la executarea silită a bunurilor miscătoare – prin vânzare sau licitație – se vor aplica, în mod corespunzător, în cursul lichidării judiciare.*”

Această dispoziție legală a fost abrogată, conform pct. 88 art. IX Titlul IV din Legea nr. 99/1999 privind unele măsuri pentru accelerarea reformei economice⁶, pentru ca, prin varianta republicată ulterior⁷ a Legii privind procedura reorganizării judiciare și a falimentului, aplicabilă în perioada decembrie 1999 – noiembrie 2004, să se reintroducă trimiterea expresă la dispozițiile Codului de procedură civilă în legătură cu valorificarea activelor debitorului falit [art. 100 alin. (2), art. 101 alin. (1)¹ lit. c)].

Și în cea de-a doua republicare a actului normativ⁸ legiuitorul a menținut referirea expresă la dispozițiile dreptului comun [art. 114 alin. (2) și art. 115 alin. (2) lit. c) din Legea nr. 64/1995], însă numai până la adoptarea Legii nr. 249/2005⁹ pentru modificarea și completarea Legii nr. 64/1995 privind procedura reorganizării judiciare și a falimentului, prin intermediul căreia au fost din nou înlăturate din secțiunea privind „*Efectuarea lichidării*” trimerile la dispozițiile Codului de procedură civilă.

Cu toate acestea, pe întreaga perioadă de aplicare a Legii nr. 64/1995, legiuitorul a prevăzut expres că dispozițiile acestei

În legătură cu aceste entități, care nu au perspective de supraviețuire, norma comunitară subliniază că ar trebui să fie lichidate cât mai repede posibil, întrucât eforturile de restructurare ar conduce la accelerarea și acumularea de pierderi pentru creditori, salariați și alte părți implicate, dar și pentru mediul de afaceri.

legi se completează, în măsura compatibilității lor, cu cele ale Codului de procedură civilă și ale Codului comercial român (art. 147 din republicarea 2 a Legii nr. 64/1995, art. 128 din republicarea 1 a aceluiași act normativ și art. 127 din Legea nr. 64/1995, varianta inițială).

În iulie 2006, Legea privind procedura reorganizării și a falimentului este abrogată prin Legea nr. 85/2006¹⁰, care nu conținea o dispoziție expresă de trimitere la procedura de vânzare aferentă executării silite din dreptul comun, astfel încât necesitatea completării dispozițiilor a fost realizată în perioada de aplicare a acesteia cu sprijinul jurisprudenței¹¹ și al doctrinei, care au reținut în mod constant legalitatea acestei abordări. Oricum, și în acest caz, pe întreaga perioadă de aplicare a actului normativ, art. 149 a prevăzut completarea dispozițiilor speciale, în măsura compatibilității lor, cu cele ale Codului de procedură civilă, Codului civil, Codului comercial și ale Regulamentului (CE) nr. 1346/2000 referitor la procedurile de insolvență¹².

În legătură cu evoluția reglementării mai apare ca fiind relevant și faptul că art. 156 alin. (2) din O.U.G. nr. 91/2013 privind procedurile de prevenire a insolvenței și de insolvență¹³ prevedea că, în cazul vânzării bunurilor prin licitație publică, aceasta se va putea efectua și potrivit Codului de procedură civilă, iar în cazul în care adunarea creditorilor nu aproba un regulament de vânzare, vânzarea bunurilor se efectua prin licitație publică, potrivit Codului de procedură civilă. Reamintim că Legea nr. 85/2006 a fost abrogată temporar de la data 25 octombrie 2013 până la data 31 octombrie 2013 de Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 91/2013, fiind repusă în vigoare de la data 1 noiembrie 2013, prin Decizia CCR nr. 447/2013, până la data 27 iunie 2014, când a fost abrogată de Legea nr. 85/2014.

Actuala reglementare reia conținutul art. 156 alin. (2) din O.U.G. nr. 91/2013, cu menținerea chiar și a numerotării, astfel încât art. 156 alin. (2) din Legea nr. 85/2014 prevede simetric: „În cazul vânzării bunurilor prin licitație publică, aceasta se va putea efectua și potrivit Codului de procedură civilă. În cazul în care adunarea creditorilor nu aprobă un regulament de vânzare, potrivit art. 154 alin. (2), sau în ipoteza în care, deși a fost aprobat un regulament de vânzare, bunurile nu au fost valorificate într-un termen rezonabil, la cererea lichidatorului judiciar, aprobată de judecătorul-sindic, vânzarea bunurilor se va efectua prin licitație publică, potrivit Codului de procedură civilă.”

Nu în ultimul rând, în Codul insolvenței, legiuitorul a menținut și norma generală de trimitere la prevederile din dreptul comun, conform art. 342 alin. (1): „Dispozițiile prezentei legi se completează, în măsura în care nu contravin, cu cele ale Codului de procedură civilă și ale Codului civil.”

În acest sens, ICCJ a reținut într-o decizie recentă¹⁴ că: „Este unanim recunoscut în literatura de specialitate că normele de procedură civilă se aplică și în acele materii ale dreptului civil care nu conțin reglementări procedurale specifice, concluzia că procedura civilă reprezintă dreptul comun în materie civilă fiind susținută de art. 2 din Codul de

procedură civilă: «(1) Dispozițiile prezentului cod constituie procedura de drept comun în materie civilă. (2) De asemenea, dispozițiile prezentului cod se aplică și în alte materii, în măsura în care legile care le reglementează nu cuprind dispoziții contrare.» (...) ori de câte ori o lege specială (așa cum este și Legea nr. 85/2006) în materie civilă nu prevede norme derogatorii proprii de la dispozițiile Codului de procedură civilă în privința procedurii de soluționare și de executare silită (procedura falimentului fiind, în cele din urmă, o procedură de executare colectivă, iar Legea insolvenței nu cuprinde nicio normă de excludere în această privință) a

raporturilor juridice pe care le reglementează, se va recurge, în consecință, la normele corespunzătoare din cadrul acestui cod.” Astfel, depășind sfera reglementării speciale, nu am putea omite evoluția dreptului comun în materie – Codul de procedură civilă, respectiv reglementarea procedurii de vânzare la licitație în cadrul executării silite, în același interval temporal, ulterior anului 1995, începând cu prevederile Codului de procedură civilă din 1865¹⁵, cu bine-cunoscuta sa Carte a V-a, intitulată „Despre executarea silită”, CAPITOLUL II – Urmărirea silită asupra bunurilor mobile, Secțiunea a III-a – Vânzarea bunurilor mobile urmărite și CAPITOLUL IV – Urmărirea silită asupra bunurilor imobile, Secțiunea a III-a – Vânzarea la licitație.

În cadrul analizei noastre prezintă relevanță modificările aduse dispozițiilor de drept comun prin O.U.G. nr. 138/2000 pentru modificarea și completarea Codului de procedură civilă¹⁶, varianta modificată a art. 444 alin. (2) stabilind, referitor la valorificarea bunurilor mobile, similar actualei reglementări, că: „Dacă prețul nu se va depune potrivit alin. (1), se va relua licitația sau, după caz, o altă modalitate de valorificare a bunului, iar primul adjudecatar este răspunzător atât de scăderea prețului obținut la a doua vânzare, cât și de cheltuielile făcute pentru aceasta; sumele se vor stabili de către executorul judecătoresc prin proces-verbal cu putere de titlu executoriu și se vor reține cu precădere din suma depusă conform art. 439¹.

Executorul judecătoresc va consemna de îndată sumele de bani încasate, păstrând dovada consemnării. Despre aceasta el va face mențiune și în procesul-verbal de licitație.”

În același sens, în ceea ce privește valorificarea bunurilor imobile, art. 513 C. pr. civ. 1865, modificat prin O.U.G. nr. 138/2000, prevedea că: „Dacă adjudecatarul nu depune prețul în termenul prevăzut de art. 512 alin. (1), imobilul se va scoate din nou în vânzare în contul acestuia, el fiind obligat să plătească cheltuielile prilejuite de noua licitație și eventuala diferență de preț. Adjudecatarul va putea să achite la termenul de licitație prețul oferit inițial, caz în care va fi obligat numai la plata cheltuielilor cauzate de noua licitație. Dacă la noul termen de licitație imobilul nu a fost vândut, fostul adjudecatar este obligat să plătească toate cheltuielile prilejuite de urmărirea imobilului. Suma datorată potrivit alin. (1) și (2) de fostul adjudecatar se stabilește de executor prin proces-verbal de licitație, care constituie titlu executoriu. Această sumă se va reține cu precădere din cautiunea depusă.”

**Nu în ultimul rând,
în Codul
insolvenței,
legiuitorul a
menținut și norma
generală de
trimitere la
prevederile din
dreptul comun,
conform art. 342
alin. (1):
„Dispozițiile
prezentei legi se
completează, în
măsura în care nu
contravin, cu cele ale
Codului de
procedură civilă și
ale Codului civil.”**

Fără să suporte alte modificări substanțiale, această reglementare s-a menținut până la înlocuirea sa cu prevederile corelative ale Legii nr. 134/2010 privind actualul Cod de procedură civilă¹⁷ – în vigoare de la data de 15 februarie 2013 –, fiind menținută și în noua reglementare alocarea Cărții a V-a procedurii de executare silită și titulatura acesteia.

Titlul II al Cărții a V-a, cu denumirea marginală „Urmărirea silită a bunurilor debitorului”, include „Vânzarea la licitație publică”, pentru bunurile mobile procedura fiind prevăzută de Capitolul I – Urmărirea mobilă, Secțiunea a 2-a – Procedura urmăririi mobiliare, Vânzarea la licitație publică, art. 758-778 C. pr. civ., iar, pentru bunurile imobile, de Capitolul II – Urmărirea imobiliară, Secțiunea a 4-a – Vânzarea la licitație publică, art. 829-856 C. pr. civ.

Concret, în cadrul analizei noastre asupra **limitelor răspunderii adjudecatului pentru neplata prețului de vânzare a bunurilor debitorului falit**, vor prezenta relevanță atât dispozițiile art. 771 alin. (3) C. pr. civ.¹⁸ privind adjudecarea bunurilor mobile: „Dacă prețul sau, după caz, diferența de preț nu se va depune potrivit alin. (1) sau (2), se va relua licitația ori, după caz, o altă modalitate de valorificare a bunului, la același termen sau la un alt termen, pentru care se vor împlini formalitățile de publicitate prevăzute de art. 762, iar primul adjudecatar va fi răspunzător atât de scăderea prețului obținut la a doua vânzare, cât și de cheltuielile făcute pentru aceasta; aceste sume se vor stabili de către executorul judecătoresc prin proces-verbal care constituie titlu executoriu și se vor reține cu precădere din suma depusă conform art. 768”, cât și art. 851¹⁹ privind adjudecarea bunurilor imobile, alin. (1): „Dacă adjudecatarul nu depune prețul în termenul prevăzut la art. 850 alin. (1), imobilul se va scoate din nou în vânzare în contul acestuia, la prețul de începere a licitației la care bunul a fost adjudecat, el fiind obligat să plătească cheltuielile prilejuite de noua licitație și eventuala diferență de preț. Adjudecatarul va putea să achite la termenul de licitație prețul oferit inițial, caz în care va fi obligat numai la plata cheltuielilor cauzate de noua licitație”, și alin. (2): „Dacă la noul termen de licitație imobilul nu a fost vândut, fostul adjudecatar este obligat să plătească toate cheltuielile prilejuite de urmărirea imobilului.”

Aceste două norme citate *supra* reprezintă o transpunere a instituției răspunderii civile delictuale pe tărâmul executării silite, atât individuale (în dreptul comun execuțional), cât și concursuale (în cazul insolvenței), care impune repararea integrală a prejudiciului, sens în care mai menționăm și că răspunderea civilă este reglementată de Capitolul al IV-lea al Titlului al II-lea – Izvoarele obligațiilor – din Cartea a V-a, Despre obligații, în actualul Cod civil.

Încheiem secțiunea privind evoluția reglementărilor relevante, subliniind că, **într-o procedură actuală de lichidare, incidența normei de drept comun execuțional poate interveni în falimentul debitorului, fie direct**, conform art. 156 alin. (2) din Legea nr. 85/2014: „În cazul în care adunarea creditorilor nu aprobă un regulament de vânzare, potrivit art. 154 alin. (2), sau în ipoteza în care, deși a fost aprobat un regulament de vânzare, bunurile nu au fost

valorificate într-un termen rezonabil, la cererea lichidatorului judiciar, aprobată de judecătorul-sindic, vânzarea bunurilor se va efectua prin licitație publică, potrivit Codului de procedură civilă”, **fie indirect, în cazul implementării regulamentului de vânzare aprobat, în această din urmă situație prevederile compatibile ale executării silite aplicându-se în temeiul normei generale de trimitere, prevăzute de Codul insolvenței [art. 342 alin. (1)].**

3. Limitele răspunderii civile din procedura insolvenței în cazul neachitării prețului oferit la licitație

Fără a ne propune o analiză a posibilităților de valorificare a activelor și/sau a întreprinderii în cadrul procedurilor de preinsolvență, avem în vedere că, în insolvență, lipsa lichidităților pentru conservarea patrimoniului și pentru plata creanțelor debitorului activează, între altele, atribuția practicianului în insolvență de valorificare a activelor aflate în patrimoniul acestuia, în limitele și în condițiile fiecărui stadiu al procedurii – observație, reorganizare sau faliment²⁰, după caz.

Am arătat deja că, *de lege lata*, societățile a căror viabilitate este compromisă nu beneficiază de cadrele de restructurare disponibile în legea națională, în concordanță cu recomandările UE și cu cele ale Băncii Mondiale, întrucât acestea urmează a fi lichidate cât mai urgent pentru a evita orice eforturi de restructurare, o altă abordare implicând acumularea de pierderi pentru părțile implicate, majorarea creanțelor și, corelativ, a cheltuielilor de procedură, devalorizarea activelor etc.

Concret, societățile fără perspective de supraviețuire sunt supuse procedurii de faliment, care include invariabil lichidarea bunurilor din patrimoniul acestora (dacă există bunuri, bineînțeles), atribuția trasată practicianului în insolvență instrumentator în acest sens fiind prevăzută expres de dispozițiile art. 64 alin. (1) lit. i) C. ins.: „Principalele atribuții ale lichidatorului judiciar, în cadrul prezentului capitol, sunt: (...) i) vânzarea bunurilor din averea debitorului, potrivit prevederilor prezentei legi; (...)”, cu mențiunea că dispoziția reia întocmai conținutul art. 25 lit. i) din Legea nr. 85/2006.

De regulă, după finalizarea inventarierii patrimoniului debitorului și depunerea raportului de evaluare întocmit de evaluatorul autorizat, este inițiată procedura de lichidare, realizată de lichidatorul judiciar sub controlul judecătorului-sindic.

Conform art. 154 alin. (2) din Legea nr. 85/2014²¹: „Lichidarea va începe îndată după finalizarea de către lichidatorul judiciar a inventarierii și depunerea raportului de evaluare. Bunurile vor putea fi vândute în bloc sau individual. (...) Tipul de vânzare a bunurilor, respectiv licitație publică, negociere directă sau o combinație a celor două, și regulamentul de vânzare corespunzător modalității de vânzare pentru care se optează sunt aprobate de adunarea creditorilor, pe baza propunerii lichidatorului judiciar. (...)”

Raportul de evaluare va fi fost depus la dosarul cauzei, iar un anunț cu privire la depunerea acestuia, însoțit de un extras cuprinzând o sinteză sunt publicate în BPI, practicianul în

Aceste două norme citate *supra* reprezintă o transpunere a instituției răspunderii civile delictuale pe tărâmul executării silite, atât individuale (în dreptul comun execuțional), cât și concursuale (în cazul insolvenței)

insolvență convocând și adunarea creditorilor, în termen de maximum 15 zile de la data depunerii raportului de evaluare la dosarul cauzei, în vederea stabilirii tipului de vânzare și a aprobării regulamentului de vânzare corespunzător modalității de vânzare pentru care se optează.

Pentru realizarea dezideratului constând în maximizarea valorii averii debitorului, practicianul în insolvență va face demersuri de expunere pe piață a bunurilor, vânzarea efectivă putând fi realizată numai după efectuarea publicațiilor de vânzare²² și după asigurarea posibilității persoanelor interesate de inspectare a bunurilor supuse vânzării.

În finalul secțiunii privitoare la „Efectuarea lichidării”, Codul insolvenței mai precizează că „lichidatorul judiciar va încheia contracte de vânzare”, cu mențiunea că, „dacă vânzarea activelor se va face prin licitație publică, procesul-verbal de adjudecare semnat de lichidatorul judiciar constituie titlu de proprietate. Când legea impune pentru transferul dreptului de proprietate, forma autentică, contractele vor fi perfectate de notarul public pe baza procesului-verbal de licitație” [art. 158 alin. (1) și (2)].

Bineînțeles că, în situația dezirabilă a îndeplinirii tuturor obligațiilor asumate de părți prin actul de adjudecare, procedura de valorificare se finalizează cu transferul dreptului de proprietate în favoarea adjudecatarului, în condițiile art. 158 din Legea nr. 85/2014, însă, nu de puține ori, cursul firesc al procedurii de faliment este deviat din cauza nerespectării angajamentului asumat de adjudecatar cu privire la depunerea diferenței de preț.

Asigurarea creșterii șanselor de recuperare a prejudiciilor încercate de debitor în cazul nerespectării obligației de achitare a prețului de către adjudecatarul bunului (mobil și/sau imobil) din patrimoniul celui dintâi, la termenul și în condițiile agreeate cu ocazia licitației publice organizată de lichidatorul judiciar, dar și o eventuală reducere semnificativă a perioadei de lichidare, în concordanță cu recomandările europene, ar putea fi realizate, în opinia noastră, printr-o aplicare riguroasă a cadrului legal disponibil, astfel cum deja am menționat și cum vom detalia în cele ce urmează.

Codul insolvenței definește *procedura falimentului* ca fiind *procedura de insolvență, concursuală, colectivă și egalitară, care se aplică debitorului în vederea lichidării averii acestuia pentru acoperirea pasivului, urmată de radierea debitorului din registrul în care este înmatriculat* (art. 5 pct. 45), iar în considerarea acestei definiții, doctrina și jurisprudența au calificat în mod constant procedura falimentului ca fiind o **executare silită concursuală**, cu un pregnant caracter executoriu, întrucât urmărește satisfacerea creditorilor prin intermediul forței coercitive a statului²³.

Întrucât legea specială alocă un cadru restrâns procedurii de lichidare, **similaritatea celor două proceduri execuționale implică coroborarea dispozițiilor speciale cu cele corelative din dreptul comun, iar utilizarea activă a normelor legale incidente și disponibile se poate transpune în eficientizarea procedurii de lichidare**, cel puțin din perspectiva excluderii unor eventuale contestații formulate de persoanele interesate

împotriva măsurilor practicianului în insolvență, în condițiile art. 59 C. ins., dar și a scurtării duratei de soluționare a acțiunilor de drept comun, inițiate pentru acoperirea prejudiciilor încercate de debitor în cazul nedepunerii diferenței de preț de către adjudecatarul bunurilor.

În acest sens, cum Legea nr. 85/2014 nu reglementează conținutul procesului-verbal de licitație, avem în vedere că se vor aplica corespunzător prevederile Codului de procedură civilă, respectiv art. 679 C. pr. civ.²⁴, art. 773 C. pr. civ.²⁵ și/sau art. 847 C. pr. civ.²⁶, care enumeră mențiunile pe care acest act de procedură trebuie să le conțină, incluzând, între altele, mențiunile că ofertanții au depus garanție de participare la licitație²⁷, precum și că aceea a adjudecatarului s-a reținut și că lichidatorul judiciar a dispus restituirea de îndată a garanțiilor depuse de ceilalți participanți.

Pentru a putea produce efectele juridice scontate, în opinia noastră, procesul-verbal de licitație trebuie să fie complet și legal întocmit, să conțină datele corecte și mențiunile obligatorii privind identificarea debitorului, lichidatorului judiciar, participanților la licitație, câștigătorului licitației, numărul dosarului de fond de insolvență, denumirea instanței, precum și date cât mai cuprinzătoare de identificare ale bunului supus valorificării.

În practică, aplicarea dispozițiilor legale privind efectuarea lichidării, respectiv a art. 158 alin. (2) C. ins.: „Dacă vânzarea activelor se va face prin licitație publică, procesul-verbal de adjudecare semnat de lichidatorul judiciar constituie titlu de proprietate. Când legea impune pentru transferul dreptului de proprietate forma autentică, contractele vor fi perfectate de notarul public pe baza procesului-verbal de licitație”, poate implica unele variații, existând cazuri în care, cu ocazia licitațiilor organizate pentru valorificarea bunurilor falitului, independent de categoria din care acestea fac parte – mobile sau imobile –, lichidatorul judiciar încheie procese-verbale de licitație,

având natura juridică a unor antecontracte de vânzare, urmând ca actul de adjudecare sau contractul de vânzare-cumpărare în formă autentică, după caz, să fie încheiat numai după achitarea integrală (sau cel mult concomitent cu achitarea integrală) a prețului, acesta fiind și momentul la care operează transferul dreptului de proprietate, cu toate atributele sale, conform regulamentului de vânzare aprobat de creditorii.

În astfel de cazuri, procesul-verbal de licitație nu are efect translativ de proprietate și nici nu reprezintă titlu de proprietate, având numai natura juridică similară unei promisiuni de vânzare, în temeiul căreia ambele părți sunt ținute să își îndeplinească obligațiile asumate, între cele principale numărându-se, pe de-o parte, cea a achitării integrale a prețului de adjudecare, iar, pe de altă parte, cea a încheierii actului translativ de proprietate, în forma cerută de lege.

În celelalte situații, pentru bunurile mobile, în momentul adjudecării la licitație publică se încheie direct procesul-verbal de adjudecare, care reprezintă actul juridic translativ de proprietate, în vreme ce proprietatea asupra bunurilor imobile

Codul insolvenței definește procedura falimentului ca fiind procedura de insolvență, concursuală, colectivă și egalitară, care se aplică debitorului în vederea lichidării averii acestuia pentru acoperirea pasivului, urmată de radierea debitorului din registrul în care este înmatriculat (art. 5 pct. 45)

se transferă ulterior, prin act autentic, supus formalităților de carte funciară.

În toate cazurile, apreciem că vânzarea la licitație odată finalizată, fie ea realizată conform regulamentului de vânzare aprobat de creditorii ori în condițiile Codului de procedură civilă (atunci când adunarea creditorilor nu aprobă un regulament de vânzare sau când, deși aprobat regulamentul de vânzare, bunurile nu au fost valorificate într-un termen rezonabil), **dacă procesul-verbal încheiat cu ocazia licitației nu a fost contestat de niciun participant la procedură și/sau nu a fost desființat de judecătorul-sindic, iar prețul convenit a fost integral achitat de adjudecatar, lichidatorul judiciar nu se mai poate sustrage obligației de a încheia actul translativ de proprietate, nici chiar invocând principiul maximizării averii debitorului, care guvernează întreaga procedură, conform art. 4 pct. 1 din Legea nr. 85/2014.**

Situația refuzului lichidatorului judiciar de finalizare a tranzacției, concretizat prin desființarea unilaterală a operațiunii juridice aferente adjudecării bunului la licitația organizată, neprezentarea la notarul public selectat pentru autentificarea vânzării bunului imobil al falitului și/sau restituirea unilaterală a sumelor achitate cu titlu de preț de către adjudecatar, nu ridică probleme în practică, soluția legală fiind contestația părții interesate la aceste măsuri ale lichidatorului judiciar, întemeiată pe dispozițiile art. 59 din Legea nr. 85/2014, și obligarea practicianului în insolvență de către judecătorul-sindic la respectarea prevederilor art. 158 din același act normativ.

În calitatea sa de participant la procedură [fiind chiar unul dintre organele care o aplică – art. 40 alin. (1)], lichidatorul este obligat, bineînțeles, să respecte hotărârea instanței de judecată, iar o eventuală ignorare a acesteia ar justifica înlocuirea practicianului în insolvență din funcția încredințată, în condițiile art. 45 lit. f) din Legea nr. 85/2014.

În acord cu practica instanțelor de judecată²⁸, apreciem că *principiul maximizării averii debitorului nu poate fi invocat nici pentru a justifica nerespectarea prevederilor exprese ale legii, nici pentru repararea unor erori comise de către practicianul de insolvență în realizarea atribuțiilor sale, dacă în acest fel se încalcă drepturile legitime ale altor participanți în procedură, creditorii sau terți adjudecatari*, din modalitatea de redactare a art. 158 alin. (2) din Legea nr. 85/2014 rezultând că, *odată ce bunul a fost scos la licitație și adjudecat conform legii și a regulamentului de vânzare, nicio dispoziție legală nu mai permite practicianului în insolvență să mai aprecieze asupra oportunității vânzării, ci fie vânzarea se consideră perfectă – în cazul bunurilor mobile –, fie practicianul de insolvență este obligat, ulterior adjudecării, să se prezinte la notar pentru încheierea vânzării, în condițiile de formă impuse de lege – în cazul bunurilor imobile.*

Nu în ultimul rând, reamintim că lichidatorul judiciar care acționează cu bună-credință, în limitele atribuțiilor prevăzute de lege și a informațiilor disponibile, nu va putea fi tras la răspundere pentru actele procesuale efectuate ori pentru conținutul înscrisurilor întocmite în cadrul procedurii, însă, în

condițiile și în limitele art. 182 alin. (1) și (2) din Legea nr. 85/2014, pentru exercitarea atribuțiilor cu rea-credință sau gravă neglijență, lichidatorul judiciar poate fi tras la răspundere de instanța specializată, în cadrul procedurii insolvenței, ori potrivit normelor dreptului comun.

Nu la fel de clară este însă soluția legală în cazul neîndeplinirii obligațiilor asumate de adjudecatar cu ocazia licitației publice organizate pentru lichidarea bunurilor falitului, răspunderea acestuia pentru nedepunerea diferenței de preț, conform obligațiilor asumate prin actul de adjudecare neatacat și/sau nedesființat de instanța specializată, putând fi antrenată la solicitarea lichidatorului judiciar, pe calea unei acțiuni în realizare (pretenții) de drept comun.

Calitatea și claritatea regulamentului de vânzare propus de lichidatorul judiciar și aprobat de creditorii, în condițiile art. 154 alin. (2) C. ins., precum și acuratețea caietului de sarcini²⁹ și/sau a procesului-verbal de licitație/adjudecare pot asigura, în opinia noastră, creșterea substanțială a șanselor de reușită ale acțiunii de drept comun promovate de practicianul în insolvență pentru acoperirea integrală a prejudiciului aflat în legătură de cauzalitate cu neîndeplinirea obligației asumate de adjudecatar în cadrul licitației publice organizate, cu implicații, bineînțeles, și asupra duratei de soluționare a acestei acțiuni și, implicit, a procedurii de faliment.

Din contră, conținutul neclar și/sau incomplet al actelor întocmite în procedură, în această lucrare prezentând relevanță **regulamentul de vânzare și procesul-verbal de licitație** (din perspectiva anterior detaliatelor mențiuni obligatorii și/sau a clauzei penale ori, în general, a prevederilor referitoare la prejudiciul la a cărui reparare adjudecatarul va fi ținut răspunzător în cazul neachitării diferenței de preț pentru bunul adjudecat), **ar putea genera dificultate în interpretare și aplicare în procedura de faliment, dar și în cazul supunerii pretențiilor aferente spre analiza instanțelor de drept comun.**

Cu titlu exemplificativ, una dintre problemele identificate în practică în legătură cu prevederile regulamentului de vânzare propus creditorilor de lichidatorul judiciar ține de *compatibilitatea dispozițiilor legii speciale cu cele din dreptul comun execuțional* și implică identificarea soluției legale la întrebarea *dacă adjudecatarul din procedura de insolvență trebuie să suporte și cheltuielile de organizare a unei noi licitații, deși a achitat garanția de participare la licitație, conform mențiunilor din regulamentul de vânzare.*

Concret, în speța analizată³⁰, lichidatorul judiciar a prevăzut în regulamentul de vânzare numai că, *în situația în care adjudecatarul nu-și respectă integral obligațiile asumate prin procesul-verbal de licitație, garanția constituită, împreună cu toate sumele plătite de acesta, vor fi reținute cu titlu de daune-interese, aceleași mențiune fiind reluată și în procesul-verbal de licitație.*

Cu toate acestea, prin cererea înregistrată pe rolul instanței de drept comun, lichidatorul judiciar a solicitat, **în mod legal, obligarea pârâtului la plata integrală și imediată a creanței**

În celelalte situații, pentru bunurile mobile, în momentul adjudecării la licitație publică se încheie direct procesul-verbal de adjudecare, care reprezintă actul juridic translativ de proprietate, în vreme ce proprietatea asupra bunurilor imobile se transferă ulterior, prin act autentic, supus formalităților de carte funciară.

certe, lichide și exigibile, compusă din diferența de preț pentru adjudecarea bunurilor și cheltuielile efectuate pentru cea de-a doua vânzare, la care se adaugă dobânda legală până la data achitării integrale a debitului.

În acest sens, am arătat deja în cadrul secțiunilor anterioare faptul că lichidarea bunurilor din avera debitorului, efectuată potrivit Legii nr. 85/2014 (dar și Legii nr. 85/2006), are caracterul unei executări silită, în condițiile unei proceduri concursuale, precum și că lichidarea bunurilor din avera debitorului, prevăzute de dispozițiile legii speciale, se completează cu prevederile Codului de procedură civilă referitoare la executarea silită și, implicit, cu dispozițiile art. 771 privind adjudecarea bunurilor mobile, respectiv cu cele ale art. 851 privind adjudecarea bunurilor imobile.

În speța analizată, referitor la chestiunea compatibilității legii speciale cu dreptul comun execuțional, ICCJ a reținut³¹ că: *unul dintre cele mai importante criterii în funcție de care trebuie soluționată problema compatibilității este cel al prevalenței componentei economice, care este determinată chiar de scopul Legii nr. 85/2006, modificată, (...) și prin raportare la care aplicabilitatea, în completare, a normelor Cărții a V-a a Codului de procedură civilă nu poate fi pusă la îndoială.*

În continuare, instanța supremă a stabilit că *dispozițiile din Codul de procedură civilă, care se aplică în completarea prevederilor Legii nr. 85/2006, modificată, nefiind incompatibile cu procedura insolvenței, stabilesc fără echivoc care sunt sumele pentru care primul adjudecatar poate fi declarat răspunzător, și anume: a) scăderea prețului obținut la a doua vânzare; b) cheltuielile făcute pentru această a doua procedură de valorificare. Prin urmare, judicios a reținut instanța de apel că prevederile Regulamentului privind procedura de valorificare a activelor (...) trebuie înțelese în sensul că și dacă bunul adjudecat de către un licitator, care mai apoi nu înțelege să depună întregul preț, în numerar ori cu ordin de plată sau orice alt instrument legal de plată, în termenul stabilit prin regulament sau, eventual, acceptat de creditor, va fi ulterior valorificat la o valoare mai mare decât cea oferită de primul adjudecatar; acesta din urmă nu poate solicita restituirea în tot sau în parte a garanției, care se va reține de către lichidatorul judiciar în contul unic al debitorului, cu titlu de daune-interese, fără ca prin aceasta să fie înlăturată obligația de reparare integrală a prejudiciului, în măsura în care se face dovada tuturor elementelor răspunderii civile.*

În cazul analizat, printre altele, conținutul neclar al regulamentului de vânzare propus de lichidatorul judiciar, în ceea ce privește compatibilitatea dintre procedura concursuală a insolvenței și procedura de executare silită individuală, preluat simetric și în procesul-verbal de licitație, a implicat parcurgerea tuturor celor 3 faze procesuale specifice acțiunilor în pretenții de drept comun, **abia la nivelul instanțelor de control, după mulți ani – peste 4 ani de litigii, fiind validată abordarea practicianului în insolvență**, iar, independent de

contribuția inestimabilă adusă de această speță practicii judiciare relevante în materia noastră, **observăm că durata procedurii de lichidare analizate nu rezonază cu orientarea modernă de reducere a duratei procedurilor de insolvență.**

În acest context, fără a ne propune și o analiză a condițiilor bine-cunoscute ce se impun a fi îndeplinite cumulativ, pentru antrenarea răspunderii civile a adjudecatarului – faptă ilicită, prejudiciu, legătură de cauzalitate între această faptă și prejudiciu, precum și vinovăția acestuia –, menționăm numai că **selectarea normelor juridice pe care lichidatorul judiciar își întemeiază acțiunea în pretenții se va face în funcție de răspunderea civilă ce se urmărește a fi activată, raportat la circumstanțele concrete ale speței, iar existența unor acte de procedură rigurose întocmite în procedura de insolvență – regulament de vânzare, caiet de sarcini și, nu în ultimul rând, proces-verbal de licitație sau adjudecare, după caz – va facilita, în opinia noastră, susținerea și, cel mai probabil, admiterea acestor pretenții de către instanța de drept comun.**

Răspunderea civilă – delictuală sau contractuală – este activată de încălcarea unei obligații, iar atunci când această obligație izvorăște dintr-un contract și încălcarea ei se asociază neexecutării sau executării defectuoase a acelui contract, răspunderea civilă este contractuală, în vreme ce o obligație extracontractuală încălcată implică o răspundere civilă delictuală. Cele două forme ale răspunderii civile sunt reglementate distinct, astfel cum deja am precizat, art. 1.349 C. civ. privind răspunderea delictuală, respectiv art. 1.350 C. civ., pentru răspunderea pentru neexecutarea obligațiilor contractuale.

Procesul-verbal de licitație sau de adjudecare, având natura juridică a unui antecontract de vânzare, poate reprezenta fundament al acțiunii în pretenții întemeiate (și) pe răspunderea contractuală, inițiată de lichidatorul judiciar, ca urmare a nerespectării de către adjudecatar a obligației de achitare a diferenței de preț ce derivă din actul încheiat cu ocazia licitației publice, adică a unei obligații contractuale, iar prejudiciul pentru repararea căruia răspunde părătul este reglementat în cazul acestei forme de răspundere, în principal, de convenția părților și, în subsidiar, de lege.

În schimb, în cazul în care regulamentul de vânzare și procesul-verbal de licitație sau de adjudecare nu cuprind mențiuni suficiente în ceea ce privește, între altele, întinderea prejudiciului de acoperirea căruia adjudecatarul care nu depune diferența de preț poate fi ținut răspunzător, acțiunea lichidatorului judiciar ar putea fi întemeiată pe răspunderea delictuală, angrenată în procedura execuțională, conform dispozițiilor art. 771 C. pr. civ. (bunuri mobile) și art. 851 C. pr. civ. (bunuri imobile), aplicabile, în măsura compatibilității, și în procedura falimentului, conform art. 156 alin. (2) și art. 342 alin. (1) din Legea nr. 85/2014, această variantă putând însă implica un probatoriu mai complex și un termen de soluționare mai îndelungat.

Cu toate acestea, prin cererea înregistrată pe rolul instanței de drept comun, lichidatorul judiciar a solicitat, în mod legal, obligarea părâtului la plata integrală și imediată a creanței certe, lichide și exigibile, compusă din diferența de preț pentru adjudecarea bunurilor și cheltuielile efectuate pentru cea de-a doua vânzare, la care se adaugă dobânda legală până la data achitării integrale a debitului.

În final, revenind la dezideratul eficientizării procedurilor de insolvență, în considerarea căruia am realizat această lucrare, opinăm că utilizarea activă a cadrului legal disponibil, inclusiv prin crearea și propunerea unui regulament de vânzare corect și complet din punct de vedere juridic, ale cărui prevederi clare și concise să fie preluate corespunzător de practicianul instrumentator și în cadrul caietului de sarcini și al procesului-verbal de licitație sau de adjudecare aferente, ar putea reprezenta o soluție de reducere a perioadei de soluționare a eventualului litigiu de drept comun inițiat pentru repararea prejudiciului încercat de debitor, în cazul nedelegerii diferenței de preț în termenul și în condițiile agreeate cu ocazia licitației publice câștigate de adjudecatar.

4. Concluzii

Dinamica mediului de afaceri reclamă din ce în ce mai stringent accelerarea și eficientizarea procedurilor judiciare de insolvență, în special prin reducerea timpului și a cheltuielilor pe care le implică lichidarea entităților lipsite de șanse de supraviețuire.

Independent de necesitatea adoptării și implementării unor noi reglementări în materia insolvenței, semnalată atât la nivel național, cât și la nivel comunitar, accelerarea actualelor proceduri de faliment din țara noastră ar putea fi obținută prin crearea de către practicienii în insolvență instrumentatori a contextului juridic favorabil unor acțiuni judiciare mai rapide,

Note

¹ Astfel cum acestea au fost introduse prin Legea nr. 216/2022 pentru modificarea și completarea Legii nr. 85/2014 privind procedurile de prevenire a insolvenței și de insolvență și a altor acte normative, publicată în M. Of. nr. 709 din 14 iulie 2022, în contextul transpunerii Directivei 2019/1023/UE, publicată în J.O. nr. 172 din 26 iunie 2019.

² Directiva Parlamentului European și Consiliului Uniunii Europene nr. 2019/1023/UE privind cadrele de restructurare preventivă, remiterea de datorie și decăderile, precum și măsurile de sporire a eficienței procedurilor de restructurare, de insolvență și de remitere de datorie și de modificare a Directivei (UE) 2017/1132, publicată în JO nr. 172 din 26 iunie 2019.

³ În acest sens, considerentele 6 și 85 din Directiva privind restructurarea și insolvența.

⁴ Raportul „Subnational Business Ready în Uniunea Europeană 2024: România” este disponibil pe <https://www.unpir.ro/banca-mondiala-recomanda-simplificarea-insolventei-pentru-imm-uri>.

⁵ Forma inițială, publicată în M. Of. nr. 130 din 29 iunie 1995.

⁶ Publicată în M. Of. nr. 236 din 27 mai 1999.

⁷ R1, publicată în M. Of. nr. 608 din 13 decembrie 2003.

⁸ R2, publicată în M. Of. nr. 1066 din 17 noiembrie 2004.

⁹ Publicată în M. Of. nr. 678 din 28 iulie 2005, în vigoare de la 31 iulie 2005 până la 19 iulie 2006, fiind abrogată prin Legea nr. 85/2006.

¹⁰ Publicat în M. Of. nr. 359 din 21 aprilie 2006.

¹¹ ICCJ, s. a II-a civ., decizia nr. 2604 din 7 decembrie 2023, recurs – pretenții (nepublicată).

¹² Publicat în J.O. nr. L 160 din 30 iunie 2000. Trimiterea la Regulamentul (CE) nr. 1.346/2000 referitor la procedurile de insolvență a fost introdusă prin O.U.G. nr. 173/2008 pentru modificarea și completarea Legii nr. 85/2006 privind procedura insolvenței, publicată în M. Of. nr. 792 din 26 noiembrie 2008.

¹³ Publicată în M. Of. nr. 620 din 4 octombrie 2013.

¹⁴ ICCJ, s. a II-a civ., decizia nr. 2604 din 7 decembrie 2023, recurs – pretenții (nepublicată).

¹⁵ Publicat în Broșura din 26 iulie 1993, în vigoare de la 26 iulie 1993 până la 14 februarie 2013, fiind abrogat prin Legea nr. 76/2012 și înlocuit de Codul de procedură civilă – 2010 (r1).

¹⁶ Publicat în M. Of. nr. 479 din 2 octombrie 2000.

¹⁷ Republicare (r1) din M. Of. nr. 545 din 3 august 2012, aplicabilă de la 15 februarie 2013 până la 9 aprilie 2015, fiind înlocuită prin republicarea (r2) din M. Of. nr. 247 din 10 aprilie 2015.

prin gestionarea eficientă a atribuțiilor specifice procedurilor de lichidare judiciară care le revin și prin evitarea, pe cât posibil, a întârzierilor inutile.

În opinia noastră, un context juridic favorabil implică, pe lângă existența unor cadre legale cărmuitoare eficiente, ca *normele juridice disponibile să fie aplicate în mod activ*, accelerând în acest fel procesul de insolvență, iar una dintre direcțiile în care se întrevide posibilitatea reducerii timpului pe care îl implică falimentul este reprezentată de soluționarea într-un interval cât mai scurt a acțiunilor inițiate de lichidatorul judiciar pentru acoperirea prejudiciului încercat de debitorul falit pentru nerespectarea obligației de depunere a diferenței de preț, conform actului de adjudecare.

În prezent, întocmirea corectă a actelor de procedură emise în procedura de lichidare – regulament de vânzare, caiet de sarcini și, nu în ultimul rând, proces-verbal de licitație sau adjudecare – poate facilita, în opinia noastră, soluționarea într-un termen rezonabil a eventualelor acțiuni de drept comun privind atragerea răspunderii adjudecatarului din procedura insolvenței, în cazul neachitării prețului oferit la licitație.

De lege ferenda, subsumat aceluiași scop al accelerării procedurilor de insolvență, apreciem că s-ar putea avea în vedere includerea acestor acțiuni în sfera de competență exclusivă a judecătorului-sindic, precum și instituirea unor prezumții legale care să faciliteze soluționarea cu celeritate a acestor cauze.

¹⁸ Din republicarea (r2) din M. Of. nr. 247 din 10 aprilie 2015, dispoziția identică regăsindu-se la art. 770 alin. (3) C. pr. civ. (r1) din M. Of. nr. 545 din 3 august 2012.

¹⁹ Din republicarea (r2) din M. Of. nr. 247 din 10 aprilie 2015, dispoziția identică regăsindu-se la art. 849 alin. (1) și (2) C. pr. civ. (r1) din M. Of. nr. 545 din 3 august 2012.

²⁰ Conform art. 153 alin. (3) din Legea nr. 85/2014: „În vederea conservării patrimoniului, în cazul în care în averea debitorului nu există suficiente lichidități, lichidatorul judiciar va putea valorifica de urgență bunuri ale debitorului, cu prioritate pe cele asupra cărora nu există cauze de preferință, pentru obținerea acestor lichidități, fără aprobarea creditorilor. (...)”; Art. 154 alin. (2): „Lichidarea va începe îndată după finalizarea de către lichidatorul judiciar a inventarierii și depunerea raportului de evaluare. Bunurile vor putea fi vândute în bloc sau individual. (...)”

²¹ În vechea reglementare, potrivit art. 116 din Legea nr. 85/2006: „(1) Lichidarea bunurilor din averea debitorului va fi efectuată de lichidator sub controlul judecătorului-sindic. Pentru maximizarea valorii averii debitorului, lichidatorul va face toate demersurile de expunere pe piață, într-o formă adecvată, a acestora, cheltuielile de publicitate fiind suportate din averea debitorului. (2) Lichidarea va începe îndată după finalizarea de către lichidator a inventarierii și depunerea raportului de evaluare. Bunurile vor putea fi vândute în bloc – ca ansamblu în stare de funcționare – sau individual. Metoda de vânzare a bunurilor, respectiv licitație publică, negociere directă sau o combinație a celor două, va fi aprobată de adunarea creditorilor, pe baza propunerii lichidatorului. Lichidatorul prezintă adunării generale a creditorilor și regulamentul de vânzare corespunzător modalității de vânzare pentru care optează”; Art. 117: „(1) Lichidatorul va prezenta comitetului creditorilor un raport care va cuprinde evaluarea bunurilor și metoda de valorificare a acestora și în care se va preciza dacă vânzarea se va face în bloc sau individual ori o combinație a acestora, prin licitație publică sau negociere directă sau prin ambele metode. (2) În cazul în care se propune vânzarea în bloc prin negociere directă, lichidatorul va putea propune, în baza ofertelor primite, începerea negocierii cu unul sau mai mulți cumpărători identificați, cu precizarea condițiilor de plată și a prețului minim de pornire a negocierii, care nu poate fi inferior prețului de evaluare. (3) Lichidatorul va convoca adunarea generală a creditorilor în termen de maximum 20 de zile de la data ședinței comitetului creditorilor, înștiințându-i pe creditori despre

posibilitatea studierii raportului și a procesului-verbal al ședinței comitetului creditorilor privind raportul.”

²² Publicitatea vânzării este reglementată de art. 156 alin. (4) din Legea nr. 85/2014 și de art. 762 și urm. C. pr. civ.

²³ R. Bufan, F. Moțiu (coord.), *Tratat teoretic și practic de insolvență*, Ed. Hamangiu, București, 2014, p. 674, *apud* Andreea Deli-Diaconescu, *Problema de compatibilitate dintre procedura insolvenței și Codul de procedură civilă*, Ed. Universul Juridic, București, 2019, p. 321.

²⁴ Art. 679 C. pr. civ.: „(1) Dacă din lege nu rezultă contrariul, pentru toate actele de executare efectuate în cursul executării, executorul judecătoresc este obligat să încheie procese-verbale care vor cuprinde următoarele mențiuni: a) denumirea și sediul organului de executare; b) numele și calitatea celui care încheie procesul-verbal; c) data întocmirii procesului-verbal și numărul dosarului de executare; d) titlul executoriu în temeiul căruia se efectuează actul de executare; e) numele și domiciliul ori, după caz, denumirea și sediul debitorului și creditorului; f) locul, data și ora efectuării actului de executare; g) măsurile luate de executor sau constatările acestuia; h) consemnarea explicațiilor, opozițiilor și obiecțiunilor participanților la executare; i) alte mențiuni cerute de lege sau considerate de executor ca fiind necesare; j) menționarea, când este cazul, a lipsei creditorului sau debitorului ori a refuzului sau a împiedicării de a semna procesul-verbal; k) menționarea numărului de exemplare în care s-a întocmit procesul-verbal, precum și a persoanelor cărora li s-a înmănat acesta; l) semnătura executorului, precum și, când este cazul, a altor persoane interesate în executare sau care asistă la efectuarea actului de executare; m) ștampila executorului judecătoresc. (2) Mențiunile de la alin. (1) lit. a) -g), l) și m) sunt prevăzute sub sancțiunea nulității.”

²⁵ Art. 773 C. pr. civ.: „(1) După închiderea licitației, executorul judecătoresc va întocmi un proces-verbal despre desfășurarea și rezultatul acesteia. Acest proces-verbal va cuprinde, în afara datelor și mențiunilor prevăzute la art. 679, sub sancțiunea nulității: a) arătarea locului, datei și orei când licitația a început și s-a terminat; b) indicarea procesului-verbal de sechestru și constatările prevăzute la art. 765 alin. (2); c) arătarea bunurilor vândute, prețul rezultat din vânzarea lor, precum și numele sau denumirea fiecărui adjudecatar. (2) Procesul-verbal va fi semnat de executor, de debitor și de creditorul urmăritor, dacă au fost de față, precum și de adjudecatar. Dacă vreuna dintre aceste persoane nu poate sau refuză să semneze, se va face mențiune despre aceasta în procesul-verbal. (3) Lista prevăzută la art. 769 alin. (12) și raportul de expertiză, dacă va fi cazul, se anexează la procesul-verbal și se păstrează împreună cu procesul-verbal de licitație la dosarul de executare.”

²⁶ Art. 847 C. pr. civ.: „(1) Executorul va întocmi un proces-verbal despre desfășurarea și rezultatul fiecărei licitații, care va cuprinde: a) locul, data și ora când s-a ținut licitația; b) numele executorului judecătoresc; c) numele, prenumele și domiciliul sau, după caz, denumirea și sediul creditorului, debitorului, terțului dobânditor, dacă e cazul, și ale reprezentanților lor; d) numele, prenumele și domiciliul sau, după caz, denumirea și sediul participanților, cu arătarea sumelor oferite de fiecare; e) mențiunile că ofertanții au depus garanție, că aceea a adjudecatarului s-a reținut și că executorul a dispus restituirea de îndată a garanțiilor depuse de ceilalți participanți; f) numele, prenumele și domiciliul sau, după caz, denumirea și sediul adjudecatarului imobilului, dacă este cazul. (2) Lista prevăzută la art. 846 alin. (10), ofertele de cumpărare și raportul de expertiză, dacă va fi cazul, se vor anexa la procesul-verbal. (3) Procesul-verbal va fi semnat de executor, de creditor, de debitor și de terțul dobânditor, dacă sunt prezenți, precum și de adjudecatar și de alți participanți la licitație, dacă este cazul. Despre refuzul semnării procesului-verbal se va face mențiune de către executorul judecătoresc.”

²⁷ Art. 768 alin. (1) C. pr. civ.: „Participanții la licitație trebuie să consemneze, cel mai târziu până la începerea licitației, la dispoziția executorului judecătoresc, cel puțin 10% din prețul de începere a licitației pentru bunurile pe care intenționează să le cumpere.” Art. 844 alin. (1) C. pr. civ.: „Persoanele care vor să cumpere imobilul la licitație sunt obligate să depună la unitatea prevăzută de lege, la dispoziția executorului judecătoresc, o garanție reprezentând 10% din prețul de începere a licitației pentru termenul respectiv. Dovada consemnării va fi atașată ofertei de cumpărare ce va cuprinde prețul oferit și condițiile de plată. Termenul-limită pentru depunerea ofertei de cumpărare însoțite de dovada consemnării este ziua premergătoare licitației, cu excepția ofertelor de cumpărare cel puțin egale cu prețul de începere a licitației, care pot fi depuse inclusiv în ziua licitației.”

²⁸ C. Ap. Timișoara, s. a II-a civ. (A3), hotărârea nr. 416 din 30 septembrie 2020 – Faliment – contestație împotriva măsurilor administratorului/lichidatorului judiciar, disponibilă pe <https://lege5.ro/App/Hotarare/gu4tambqgaydambqha2dqojtge/>.

²⁹ În opinia noastră, chiar în lipsa unei dispoziții legale exprese, întocmirea caietului de sarcini este legală dacă creditorii au decis astfel, prin aprobarea regulamentului de vânzare care prevede necesitatea întocmirii caietului de sarcini, prețul acestuia și modalitatea de încasare a valorii acestuia.

³⁰ ICCJ, s. a II-a civ., decizia nr. 2604 din 7 decembrie 2023, recurs – pretenții (nepublicată).

³¹ *Idem*.

STATUTUL CREDITORULUI NENOTIFICAT ÎN CADRUL PROCEDURII INSOLVENȚEI – ÎNTRE STABILITATEA DERULĂRII PROCEDURII ȘI LIMITAREA DREPTURILOR RECUNOSCUTE CREDITORULUI. ASPECTE TEORETICE ȘI PRACTICE

THE STATUS OF THE NON-NOTIFIED CREDITOR IN INSOLVENCY PROCEEDINGS – BETWEEN THE STABILITY OF THE PROCEEDINGS AND THE LIMITATION OF THE CREDITOR'S RIGHTS. THEORETICAL AND PRACTICAL ASPECTS

ABSTRACT

This article proposes a theoretical but also practical analysis of the legal framework conferred by the Special Insolvency Law to the creditor who, not having been notified, was objectively unable to file a statement of claim within the deadline set by the insolvency judge in the judgment opening the proceedings. In the absence of a legal text expressly regulating the way in which the request for the entry of the claim in the creditor mass is dealt with, namely by means of an activity report or, on the contrary, by the drawing up of a new table of claims by the insolvency administrator/judicial liquidator, the practice has become a non-unitary one. Moreover, the fact of taking over the proceedings at the current stage places the non-notified creditor in an unfavorable position vis-à-vis the other creditors, as he is placed in the situation where, having exceeded the legal deadlines for contesting the tables of claims or the previously drawn up activity reports, he is not recognized the right of access to justice.

As. univ. dr., av.

OANA-CRISTINA MUNTEANU

Facultatea de Drept, Universitatea
„Alexandru Ioan Cuza” din Iași;
Baroul Iași

KEYWORDS: creditor • notification • insolvency law • bankruptcy procedure • reinstatement

I. Introducere

Ideea prezentului articol a prins contur ca urmare a dificultăților intervenite în practica de specialitate în ceea ce privește interpretarea prevederilor art. 42 alin. (3) din Legea nr. 85/2014, îndeosebi, prin raportare la măsurile de protecție oferite de legiuitor creditorului nenotificat cu privire la deschiderea procedurii de insolvență sau de faliment simplificat față de un debitor al său, în condițiile în care practica judiciară conturată în materie s-a dovedit a fi una neunitară.

Potrivit textului legal supus analizei, respectiv art. 42 alin. (3) din Legea nr. 85/2014: „Prin excepție de la prevederile

alin. (1), comunicarea actelor de procedură anterioare deschiderii procedurii și notificarea deschiderii procedurii se vor realiza potrivit prevederilor Codului de procedură civilă. Creditorii care nu au fost notificați potrivit prevederilor art. 99 alin. (3) sunt considerați de drept în termenul de depunere a cererilor de admitere a creanțelor, prin depunerea unei cereri de admitere la masa credală și vor prelua procedura în stadiul în care se afla în momentul înscrierii lor la masa credală.”

Conform alin. (1) al aceluiași articol la care cel de-al treilea alineat face trimitere: „Citarea părților, precum și comunicarea oricăror acte de procedură se efectuează prin BPI. Comunicarea citațiilor, a convocărilor și notificărilor

către participanții la proces, al căror sediu, domiciliu sau reședință se află în străinătate, este supusă dispozițiilor Codului de procedură civilă coroborate cu prevederile Regulamentului (CE) nr. 1.346/2000 al Consiliului din 29 mai 2000 privind procedurile de insolvență, cu modificările și completările ulterioare, și ale Regulamentului (CE) nr. 1.393/2007 al Parlamentului European și al Consiliului din 13 noiembrie 2007 privind notificarea sau comunicarea în statele membre a actelor judiciare și extrajudiciare în materie civilă sau comercială (notificarea sau comunicarea actelor) și abrogarea Regulamentului (CE) nr. 1.348/2000 al Consiliului, după caz. BPI va fi realizat în formă electronică. Acoperirea cheltuielilor de publicare a BPI se suportă de la bugetul de stat, prin bugetul Ministerului Justiției.”

Tot astfel, în acord cu dispozițiile art. 99 din Legea nr. 85/2014: „(1) În urma deschiderii procedurii, administratorul judiciar va trimite o notificare tuturor creditorilor menționați în lista depusă de debitor potrivit prevederilor art. 67 alin. (1) lit. c) ori, după caz, potrivit prevederilor art. 74¹, debitorului și oficiului registrului comerțului sau, după caz, registrului societăților agricole ori altor registre unde debitorul este înmatriculat/înregistrat, pentru efectuarea mențiunii. (2) Dacă creditorii cu sediul sau cu domiciliul în străinătate au reprezentanți în țară, notificarea va fi trimisă acestora din urmă. (3) Notificarea prevăzută la alin. (1) se realizează potrivit prevederilor Codului de procedură civilă și se va publica, totodată, pe cheltuiala averii debitorului, într-un ziar de largă circulație și în BPI.”

Din interpretarea coroborată a textelor legale redate *supra*, s-ar desprinde concluzia potrivit căreia administratorul sau lichidatorul judiciar ar avea obligația de a transmite notificarea privind deschiderea procedurii de insolvență sau de faliment simplificat doar creditorilor menționați în lista depusă de debitor. Cu alte cuvinte, în lipsa indicării, fie din neglijență, fie cu intenție, de către debitor a unui anumit creditor, acesta nu ar lua niciodată parte la desfășurarea procedurii încă de la început, situația sa căzând automat sub incidența art. 42 alin. (3) teza a II-a din Legea nr. 85/2014.

O asemenea interpretare este, fără putință de tăgadă, una excesivă și injustă, practicienii fiind de acord că administratorul sau lichidatorul judiciar nu este ținut în mod exclusiv de lista depusă de debitor, aceștia având obligația de a analiza inclusiv actele contabile puse la dispoziția lor, de a consulta registrele publice sau declarațiile fiscale depuse de societatea debitoare la instituțiile fiscale, precum și orice alte documente care ar putea atesta existența unei creanțe împotriva debitorului (contracte de furnizare, contracte de prestări servicii, contracte de vânzare, fișe de cont etc.).

Astfel, așa cum se reține și în doctrina de specialitate: „Necomunicarea actelor de procedură se poate datora fie omisiunii administratorului judiciar sau lichidatorului, după caz, fie lipsei documentelor contabile justificative ale creditorului necitat.

În ambele situații, creditorul necitat va putea să depună cererea de admitere a creanței, deoarece, față de acesta,

termenul de depunere nu a început să curgă și astfel nu-i poate fi respinsă cererea ca tardiv introdusă și nu poate fi considerat decăzut din dreptul de depunere a cererii”².

Pe aceeași linie de idei, Tribunalul Vâlcea a statuat într-o decizie de speță faptul că: „Potrivit art. 42 alin. (3) teza a II-a din Legea nr. 85/2014, creditorii care nu au fostificați potrivit prevederilor art. 99 alin. (3) sunt considerați de drept în termenul de depunere a cererilor de admitere a creanțelor, prin depunerea unei cereri de admitere la masa credală și vor prelua procedura în stadiul în care se afla în momentul înscrierii lor la masa credală.

Instanța constată că textul legal în discuție nu face distincție între creditorii care nu au fostificați datorită omisiunii efectuării acestei operațiuni de către administratorul judiciar și creditorii nenotificați pentru că nu au fost menționați în lista pe care debitorul are obligația să o depună”³.

Soluția îmbrățișată de instanțe, dar și de practicieni și teoreticieni este una cât se poate de echitabilă, de vreme ce nu lasă loc arbitrarului. A accepta soluția contrară ar însemna ca debitorul să poată controla configurația masei pasive, prin simpla „omisiune” a acestuia de a indica în lista inițială anumiți creditorii neprietenosi sau ostili, cu speranța că aceștia vor afla despre faptul deschiderii procedurii într-un stadiu mult avansat, cu consecința că toate actele îndeplinite până la acel moment le vor fi opozabile și nu le vor mai putea contesta.

Așa cum s-a reținut, de altfel, și în doctrină: „În lipsa unei prevederi legale, acești creditorii pot face cerere de admitere a creanței practice oricând în cursul procedurii, dar vor lua procedura în starea în care se afla la momentul admiției cererii lor. Legea nu reglementează totuși situația acelor creditorii care, nefiind indicați de debitor odată cu cererea de deschidere a procedurii sau în termen de 10 zile, nu au fost delocificați. Singura soluție pentru acești creditorii este să se înscrie la masa credală și să ia procedura în starea în care se află, la fel ca în cazul creditorilor neregulatificați. (...) Drepturile ambelor categorii de creditorii vor putea fi admise ex tunc”⁴.

Or, ținând cont că primele măsuri dispuse în procedură sunt decisive cu privire la soarta societății debitoare, în sensul continuării procedurii prin implementarea unui plan de reorganizare sau, dimpotrivă, deschiderii procedurii de faliment, identificarea de la bun început a tuturor posibililor creditorii reprezintă un pas important pe care administratorul sau lichidatorul judiciar desemnat în cauză trebuie să îl parcurgă cu rigurozitate.

Cu cât procedura derulată împotriva societății debitoare este mai avansată, cu atât drepturile recunoscute creditorilor nenotificați vor deveni din ce în ce mai nesemnificative, dacă nu iluzorii, pentru că, preluând procedura în starea în care aceasta se afla la momentul formulării cererii de înscriere la masa credală, este posibil ca momentele-cheie ale procedurii (confirmarea practicianului în insolvență, formularea de contestații împotriva tabelului preliminar de creanțe cu consecința definitivării masei credale, introducerea acțiunilor

Din interpretarea coroborată a textelor legale redate *supra*, s-ar desprinde concluzia potrivit căreia administratorul sau lichidatorul judiciar ar avea obligația de a transmite notificarea privind deschiderea procedurii de insolvență sau de faliment simplificat doar creditorilor menționați în lista depusă de debitor.

în anularea actelor frauduloase, votarea planului de reorganizare etc.) să fie demult depășite.

Cu toate acestea, trebuie menționat că legea specială nu prevede o sancțiune a administratorului sau lichidatorului judiciar care, deși avea la dispoziție toate informațiile necesare ce atestau existența unei anumite creanțe, a ales să nu notifice respectivul creditor. Într-o asemenea situație, creditorul vătămat în drepturile sale se poate adresa instanței doar cu o cerere privind atragerea răspunderii, în temeiul art. 182 din Legea nr. 85/2014⁵.

Având în vedere lămurirea acestor aspecte preliminare, analiza noastră se va îndrepta în continuare asupra conținutului cererii de admitere la masa credală formulată de creditorul nenotificat, dar și asupra modalității concrete de soluționare a declarației de creanță.

II. Este necesară formularea concomitent și a unei cereri de repunere în termenul de formulare a declarației de creanță de către creditorul nenotificat?

Întrebarea adresată ar putea părea redundantă în condițiile în care, potrivit dispozițiilor art. 42 alin. (3) din Legea nr. 85/2014, se prevede faptul că: „(...) Creditorii care nu au fost notificați potrivit prevederilor art. 99 alin. (3) **sunt considerați de drept în termenul de depunere a cererilor de admitere a creanțelor, prin depunerea unei cereri de admitere la masa credală, și vor prelua procedura în stadiul în care se afla în momentul înscrierii lor la masa credală.**”

Cu toate acestea, tot practica judiciară ne demonstrează faptul că, în unele situații, instanțele au apreciat că anterior formulării cererii de înscriere la masa credală este necesară investirea judecătorului-sindic cu o cerere de repunere în termenul de formulare a declarației de creanță, pe când alte instanțe au apreciat că repunerea în termenul de formulare a declarației de creanță urmează a fi constatată direct de administratorul sau lichidatorul judiciar, odată cu soluționarea cererii de înscriere la masa credală.

Cu titlu de exemplu, Tribunalul Arad a reținut într-o hotărâre relativ recentă faptul că: „**judecătorul-sindic urmează să constate ca fiind de drept repus în termenul de declarare a creanțelor pe creditorul C_C_, cu privire la creanța sa față de debitorul SC A_A_SRL, și să dispună lichidatorului judiciar C.C. SPRL să procedeze la verificarea creanței declarate de creditorul C_C_ și la efectuarea cuvenitelor menționi în tabelul de creanță al debitorului SC A_A_SRL**”⁶.

Astfel, optica acestei instanțe este în sensul necesității formulării unei cereri distincte adresate judecătorului-sindic, prin care să se solicite constatarea repunerii de drept în termenul de formulare a declarației de creanță, urmând ca abia ulterior pronunțării hotărârii de admitere a cererii de repunere în termen creditorul nenotificat să formuleze cererea de admitere la masa credală propriu-zisă.

Pe aceeași linie de idei, Curtea de Apel Timișoara a statuat următoarele: „Cum nu s-a făcut dovada notificării creditoarei de către lichidator, pentru considerentele de fapt și de drept de mai sus, judecătorul-sindic a admis contestația formulată de

către creditoarea B_B_SRL, în contradictoriu cu debitoarea A_A_SRL și administratorul judiciar CI B_I_IPURL, **a constatat ca fiind de drept repusă în termenul de declarare a creanțelor pe creditoarea B_B_SRL, cu privire la creanța sa față de debitoarea A_A_SRL, și a dispus administratorul judiciar CI B_I_IPURL să procedeze la verificarea creanței declarate de creditoare și la efectuarea cuvenitelor mențiuni în tabelul de creanță al debitoarei**”⁷.

Tot în același sens s-a pronunțat și Curtea de Apel Iași, reținând aceasta după cum urmează: „Curtea notează că repunerea în termen dispusă nu poate conduce la examinarea temeiniciei declarației de creanță a Administrației Județene a Finanțelor P_V_direct în apel – astfel cum aceasta solicită în prezenta cale de atac –, cererea pentru care operează repunerea în termen urmând a parcurge procedura specifică reglementată de Legea nr. 85/2014.

În acest sens urmează a dispune trimiterea cauzei la judecătorul-sindic pentru a pune în vedere administratorului j__ al debitoarei __ să procedeze la verificarea cererii de creanță formulată de creditoarea Administrația Județeană a Finanțelor P_V_, conform art. 58 alin. (1) lit. k), raportat la art. 106 și urm. din Legea nr. 85/2014”⁸.

Pe de altă parte, doctrina a apreciat că: „Decăderea din drepturile de mai sus va fi constatată de către practicianul în insolvență în funcție de procedura sub care se află întreprinderea debitorului”⁹.

În același sens, Curtea de Apel București a statuat că: „Prin cererea înregistrată pe rolul Tribunalului București, Secția a VII-a Civilă, la data de 04.05.2021, sub nr. __, creditoarea SC A_A_A_ a formulat contestație împotriva măsură administratorului judiciar, cuprinsă în raportul de activitate nr. 6, publicat în BPI nr. 6916/19.04.2021 și în BPI nr. 6957/19.04.2021, prin care **administratorul judiciar a apreciat ca fiind neîntemeiată cererea de repunere în termenul de formulare a declarației de creanță, solicitând respingerea acesteia, cu consecința înlăturării creanței ca tardiv formulată, iar, în subsidiar, administratorul judiciar apreciază că societatea contestatoare are o creanță certă într-un quantum redus cenzurat, respectiv 149.357,09 lei.**

II. Prin sentința civilă nr. 4243/16.09.2021, pronunțată de Tribunalul București, Secția a VII-a Civilă, în dosarul nr. __, a fost admisă contestația. S-a dispus ca administratorul judiciar al debitoarei să înscrie contestatoarea în tabelul de creanțe cu suma de 149.357,09 lei”¹⁰.

Tot astfel a reținut și Tribunalul Ilfov că: „Din aceste dispoziții legale rezultă că o cerere de admitere la masa credală, prin care un creditor susține că nu a fost notificat potrivit art. 99 alin. (3) din Legea nr. 85/2014, pretinzând, astfel, că se află de drept în termenul de depunere a cererilor de admitere a creanțelor, trebuie analizată și soluționată de către administratorul judiciar/lichidatorul judiciar, prin verificarea inclusiv a realității susținerii creditorului privind lipsa notificării conform art. 99 alin. (3), iar nu de către judecătorul-sindic. Acesta din urmă va exercita ulterior, dacă va fi cazul, controlul judecătoresc asupra măsurii administratorului judiciar/lichidatorului judiciar”¹¹.

Astfel, optica acestei instanțe este în sensul necesității formulării unei cereri distincte adresate judecătorului-sindic, prin care să se solicite constatarea repunerii de drept în termenul de formulare a declarației de creanță

Pornind de la premisa că o cerere de repunere în termen trebuie formulată odată cu depunerea declarației de creanță și în condițiile existenței unei practici neunitare, dar și raportat la lipsa unei reglementări transparente și lipsite de echivoc, apreciem că este necesară intervenția legiuitorului în acest sens, pentru a stabili competența de soluționare a cererii de repunere în termen.

În opinia noastră, pentru a degreva instanțele de judecată de dosare, având ca obiect cereri de repunere în termen ce ar putea fi soluționate fără probleme de practicienii în insolvență, având o dificultate relativ redusă, acestea ar trebuie adresate direct administratorului sau lichidatorului judiciar odată cu formularea declarației de creanță.

Astfel, doar în ipoteza în care practicianul în insolvență ar aprecia că, raportat la datele concrete ale speței, respectivul creditor este decăzut din dreptul de a formula declarație de creanță, acel creditor ar putea sesiza judecătorul-sindic cu o contestație împotriva măsurii dispuse de practicianul în insolvență.

În orice caz, în oricare dintre situații, analiza pe fond a declarației de creanță urmează a fi efectuată de administratorul sau lichidatorul judiciar, soluția dată de acesta urmând a fi supusă controlului judecătorului-sindic, dacă este cazul.

În final, trebuie menționat că este salutară modificarea adusă de noua lege a insolvenței, Legea nr. 85/2014, față de reglementarea prevăzută de Legea nr. 85/2006, actuala legislație fiind mai atentă față de creditorii care nu au fost notificați.

Așa cum s-a reținut și în doctrină: „În privința notificării creditorilor (...) s-a corectat situația inechitabilă a creditorului în privința căruia, sub imperiul Legii nr. 85/2006, procedura notificării se consideră a fi îndeplinită dacă aceasta a fost efectuată prin BPP”¹².

III. Modalitatea de soluționare a cererii de înscriere la masa credală prin întocmirea unui tabel de creanțe sau, dimpotrivă, a unui raport de activitate. Aspecte de practică neunitară

Un alt aspect controversat în rândul practicienilor este cel legat de modalitatea în care administratorul sau lichidatorul judiciar trebuie să soluționeze cererea de înscriere la masa credală formulată de creditorul care nu a fost notificat în mod legal.

În unele situații, soluția de respingere a declarației de creanță a fost menționată de practicianul în insolvență în cuprinsul raportului de activitate întocmit de acesta, în acord cu prevederile art. 59 din Legea nr. 85/2014¹³, pe când, în alte cazuri, practicianul în insolvență a ales să întocmească un tabel de creanțe suplimentar/actualizat/aditional, cele două variante având consecințe directe asupra cadrului legal de formulare a contestației¹⁴.

Având în vedere că legalitatea tabelelor de creanțe suplimentare/actualizate/aditionale a fost dezbătută pe larg în

rândul teoreticienilor consacrați în materie de insolvență, vom face și noi, la rândul nostru, câteva precizări în această privință.

Astfel, după cum reține reputatul profesor Radu Bufan: „Tabelul creanțelor, în virtutea ambelor legi în vigoare, nu devine, de principiu, niciodată „definitiv” sau „final”, deoarece se pot modifica unele creanțe și mai târziu, până la închiderea procedurii, în urma contestațiilor pentru fals, dol sau eroare esențială. De asemenea, Codul insolvenței prevede posibilitatea înscrierii creditorilor «întârziați», care nu au fost notificați individual de către practicianul în insolvență, fără a se formula o cerere de repunere în termen, aceștia preluând procedura în stadiul în care aceasta a ajuns la momentul respectivei înscrieri”¹⁵.

„Practica a impus, chiar înainte de apariția Legii nr. 85/2006, utilizarea de tabele de creanță actualizate («ajustate») pentru a reflecta situația curentă, de la data unei distribuirii, tabele care pleacă de la tabelul inițial, dar conțin plățile deja efectuate în favoarea anumitor creditori. Noul text al art. 160 se referă atât la tabele «actualizate», care, stricto sensu, înseamnă modificări din alte cauze decât distribuiri anterioare, cât și la «ajustări» care au sensul de sume deja distribuite.

Actualizările sunt necesare, deoarece, pe parcursul procedurii, chiar și tabelul definitiv al creanțelor poate suferi modificări, care trebuie operate de către lichidatorul judiciar, publicate în Buletinul Procedurilor de Insolvență și depuse la tribunal”¹⁶.

În aceeași manieră, un alt cunoscut teoretician, dar și practician, profesorul Gheorghe Piperea, a susținut următoarele: „Cu toate acestea, în practică apar situații în care se impune întocmirea unui tabel preliminar «actualizat»/«rectificat» de creanțe. (...) În aceste cazuri, se va putea formula contestație conform art. 59 din lege, dar și potrivit art. 111 din lege”¹⁷.

O profund argumentată motivare asupra chestiunii în discuție este și cea dată de Tribunalul București, prin sentința civilă nr. 3232 din 19.06.2024, prin care s-a reținut de către judecătorul-sindic următoarele: „Faptul că dispozițiile legale în vigoare nu cuprind mențiuni referitoare la contestațiile intentate împotriva unui tabel de creanțe rectificat și actualizat nu poate conduce la concluzia inadmisibilității lor.

Art. 113 alin. (1) din Codul insolvenței prevede că: „După expirarea termenului de depunere a contestațiilor, prevăzut la art. 111 alin. (2), și până la închiderea procedurii, orice parte interesată poate face contestație împotriva înscrierii unei creanțe sau a unui drept de preferință în tabelul definitiv de creanțe ori în tabelele actualizate, în cazul descoperirii existenței unui fals, dol sau unei erori esențiale, care au determinat admiterea creanței sau a dreptului de preferință, precum și în cazul descoperirii unor titluri hotărâtoare și până atunci necunoscute.»

Prin raportare la prevederile redate anterior, în tăcerea legii, se poate deduce că tabelul de creanțe rectificat și actualizat are aceeași natură juridică ca cea a primului tabel preliminar întocmit în procedură, atât timp cât nu a expirat

Un alt aspect controversat în rândul practicienilor este cel legat de modalitatea în care administratorul sau lichidatorul judiciar trebuie să soluționeze cererea de înscriere la masa credală formulată de creditorul care nu a fost notificat în mod legal.

termenul de contestație de 7 zile, care îl va converti într-un tabel definitiv.”

Deși, într-adevăr, legea insolvenței nu consacră decât patru tipuri de tabele de creanță, respectiv: tabelul preliminar, tabelul definitiv, tabelul suplimentar și tabelul definitiv consolidat, achiesăm și noi la opinia potrivit căreia practica a impus dezvoltarea/crearea și a altor tipuri de tabele conexe, pentru a răspunde situațiilor în care sunt necesare diferite „ajustări” în componența masei credale.

O atare „ajustare” se impune chiar în situația supusă analizei prin prezentul articol, respectiv în ipoteza în care, ulterior momentului întocmirii tabelului definitiv de creanțe, se descoperă existența unui creditor care nu a fost legal notificat și care trebuia înscris la masa credală.

Cu toate că dezlegarea problemei în această manieră pare relativ evidentă, există instanțe care apreciază că cererea de înscriere la masa credală formulată de creditor peste termenul stabilit prin încheierea/sentința de deschidere a procedurii trebuie să fie soluționată prin intermediul raportului de activitate întocmit de practicianul în insolvență.

Este cazul Curții de Apel Timișoara, care, într-o decizie recentă, a reținut că: „În măsura în care creditoarea nu a fost notificată conform art. 42 alin. (3) din Legea nr. 85/2014, asupra declarației de creanță depusă ulterior publicării tabelului preliminar și care nu a fost avută în vedere la momentul întocmirii acestui tabel, lichidatorul judiciar trebuia să se pronunțe, iar măsura astfel dispusă trebuia să fie cuprinsă în următorul raport de activitate, urmând ca aceeași creditoare, dacă era nemulțumită de măsura astfel dispusă, să promoveze contestație în acord cu prevederile art. 59 alin. (6) din Legea nr. 85/2014”¹⁸.

Cu toate acestea, majoritatea instanțelor achiesează la soluția potrivit căreia practicianul în insolvență trebuie să se „pronunțe” asupra cererii de înscriere la masa credală prin întocmirea unui tabel de creanțe, chiar dacă apreciază că acea creanță trebuie trecută cu „0”, atât timp cât: „Legea îl obligă pe administratorul judiciar și pe lichidator, după caz, ca, odată cu publicarea tabelului în BPI, să trimită notificări creditorilor ale căror creanțe sau drepturi de preferință au fost înlăturate sau trecute doar parțial în tabel”¹⁹.

Redăm cu titlu de exemplu hotărârea pronunțată de Tribunalul Argeș, prin care a reținut instanța următoarele: „Analiza situației creditorului care pretinde că nu a fost notificat potrivit prevederilor art. 99 alin. (3) din Legea nr. 85/2014 privind procedurile de prevenire a insolvenței și de insolvență, precum și a cererii de înscriere la masa credală a debitorului a creanței invocată de către creditor se face exclusiv de către practicianul în insolvență desemnat în cauză, față de prevederile art. 106 alin. (1), art. 110 alin. (1) și art. 114 alin. (1) teza I din Legea nr. 85/2014 privind procedurile de prevenire a insolvenței și de insolvență, iar nu de către judecătorul-sindic, administratorul judiciar/lichidatorul judiciar urmând a se pronunța prin tabelul preliminar al creanțelor debitorului insolvent”²⁰.

De asemenea, profesorul Gheorghe Piperea reține că: „Prima situație este reprezentată de contestația prevăzută de art. 105 alin. (1) teza finală. Această contestație la tabelul rectificat va fi formulată împotriva măsurii administratorului judiciar sau lichidatorului judiciar de înscriere parțială sau neînscriere a unei creanțe în tabel”²¹.

Din punctul nostru de vedere, această ultimă soluție este cea corectă, orice modificare în configurația masei credale fiind necesar să fie cuprinsă într-un tabel de creanțe, pentru a da posibilitatea atât creditorului solicitant, cât și celorlalți creditori să utilizeze procedura prevăzută de prevederile art. 111 din Legea nr. 85/2014.

După cum s-a reținut constant în doctrină: „Împotriva măsurilor de respingere a creanțelor și a drepturilor de preferință de către administratorul judiciar sau de lichidator, creditorii pot formula contestație în condițiile art. 111 din Lege”²².

„(...) Creditorii pot contesta atât soluția administratorului judiciar/lichidatorului judiciar de respingere, în tot sau în parte, a creanței lor, cât și decizia acestuia de înscriere în tabele a creanțelor altor creditori.”

„Un aspect de noutate vizează posibilitatea expresă de contestare a creanțelor și drepturilor netrecute de administratorul judiciar/lichidatorul judiciar în tabel”²³.

Ca atare, câtă vreme noul legiuitor a prevăzut posibilitatea contestării inclusiv a unor creanțe netrecute în tabel, fiind menținută, de asemenea, ipoteza contestării creanțelor trecute în favoarea altor creditori, apreciem că nu există nicio rațiune pentru care soluția practicianului în insolvență asupra declarației de creanță să fie inclusă într-un simplu raport de activitate.

În susținerea acestei teze putem invoca inclusiv natura juridică esențialmente diferită a celor două acte întocmite de practicianul în insolvență în cadrul procedurii. Astfel, în timp ce tabelul de creanțe reprezintă oglinda/reflectarea masei credale, raportul de activitate cuprinde prezentarea tipurilor de măsuri menționate cu titlu exemplificativ în definiția prevăzută în cadrul art. 5 pct. 28 din Legea nr. 85/2014.

Pe cale de consecință, pentru respectarea atât a previzibilității, cât și a transparenței procedurii de insolvență, este necesar ca orice analiză a drepturilor de creanță să fie semnalată în cadrului actului procedural adecvat scopului instituirii sale, respectiv tabelul de creanțe.

IV. Regimul juridic al creditorului nenotificat – între echitate și stabilitate. Analiză de spețe

Repunerea de drept în termenul de formulare a declarației de creanță nu este suficientă pentru a recunoaște creditorului nenotificat plenitudinea drepturilor de care acesta s-ar fi bucurat dacă ar fi participat la procedura încă de la momentul 0. Într-adevăr, „titularii creanțelor înregistrate în tabelul definitiv au plenitudinea drepturilor pe care legea insolvenței le creează în favoarea lor și pe care le exercită fie în mod colectiv, în adunarea creditorilor, fie în mod individual”²⁴, iar

Din punctul nostru de vedere, această ultimă soluție este cea corectă, orice modificare în configurația masei credale fiind necesar să fie cuprinsă într-un tabel de creanțe, pentru a da posibilitatea atât creditorului solicitant, cât și celorlalți creditori să utilizeze procedura prevăzută de prevederile art. 111 din Legea nr. 85/2014.

„înregistrarea în tabelul definitiv este generatoare de drepturi esențiale pentru creditori, cum ar fi participarea la votul asupra planului de reorganizare sau la orice repartii de sume în caz de faliment în procedura simplificată”²⁵.

Cu cât creditorul nenotificat află mai târziu despre deschiderea procedurii, cu atât este mai limitat în exercitarea prerogativelor recunoscute de lege creditorilor înscrși la masa credală, fiind lipsit de posibilitatea de a contesta, spre exemplu, creanțele altor creditori. Având în vedere că „problema distribuirii trebuie tratată plecând de la tabelul creanțelor, la *pièce maitresse de la repartition*, care este determinant pentru realizarea unei distribuii în *spiritual legii*”²⁶, ponderea creanțelor și rangul acestora reprezintă elemente-cheie în desfășurarea procedurii.

Or, în condițiile în care unul dintre creditori află despre deschiderea procedurii de insolvență asupra debitorului său abia ulterior momentului întocmirii tabelului definitiv de creanțe, înseamnă că acesta nu va mai putea niciodată contesta creanțele înscrise în favoarea celorlalți creditori, chiar dacă s-ar constata fraude vădite (de exemplu, înscrierea unui creditor la rangul de creditor garantat, deși acesta avea statutul de simplu creditor chirografar).

Cu titlu de exemplu, redăm din practica recentă a Tribunalului București, instanță care a fost investită cu această problemă de drept.

Astfel, prin sentința civilă nr. 3232 din 19.06.2024, pronunțată de Tribunalul București în dosarul nr. 6625/3/2022/a3, instanța statuează după cum urmează: „*textul menționat prevede cu claritate modalitatea în care creditorii nenotificați vor participa la procedura insolvenței în urma repunerii lor de drept în termenul de depunere a cererilor de admitere a creanțelor, aceștia urmând să preia procedura în stadiul în care se afla în momentul înscrierii lor la masa credală. Limitarea menționată își găsește legitimitatea în specificul etapizat, concursual și egalitar al procedurii insolvenței, astfel cum acesta rezultă cu claritate din prevederile art. 4 pct. 3-5 din Legea nr. 85/2014, coroborate cu cele ale art. 5 pct. 44 din același act normativ, interpretate sistematic prin raportare la însuși scopul procedurii, astfel cum acesta reiese din dispozițiile art. 2 din aceeași lege specială. Așadar, respectarea tratamentului egalitar, concursual și previzibil pentru fiecare dintre participanții la procedura insolvenței, în scopul asigurării unui grad cât mai mare de acoperire a masei credale, este cea care justifică limitarea legală a dreptului unui creditor care a formulat o cerere de admitere a creanței cu depășirea termenului-limită stabilit prin hotărârea având ca obiect deschiderea procedurii insolvenței din motive neimputabile acestuia (subsumate nelegalei notificări a acestuia, potrivit procedurii prevăzute de art. 99 din Legea nr. 85/2014) de a obține anularea măsurilor adoptate pe parcursul derulării procedurii insolvenței până la momentul la care declarația sa de creanță a fost admisă, măsurile astfel adoptate și necontestate în termen legal fiind considerate definitive și opozabile acestuia, independent de*

momentul la care a luat cunoștință în mod subiectiv de eventuala derulare a procedurii insolvenței împotriva societății.”

„(...) textul de lege stabilește în mod clar limitările legale, menite să respecte raportul rezonabil de proporționalitate între, pe de-o parte, drepturile unui asemenea creditor – căruia i-a fost admisă ulterior declarația de creanță – de a participa la procedură și, pe de altă parte, drepturile tuturor creditorilor de a-și asigura în condiții de egalitate și securitate juridică maximizarea posibilităților de recuperare a creanțelor, limitări care, pentru identitate de rațiune, trebuie să se aplice inclusiv persoanei căreia, nefiind legal notificată despre deschiderea procedurii, formulează cererea de înscriere la masa credală cu depășirea termenului legal, fără ca aceasta să fie admisă de către practicianul în insolvență.

Astfel de situații nu pot conduce, așadar, la repunerea în discuție a tuturor măsurilor luate anterior în procedură, a creanțelor anterior analizate și care eventual au dobândit caracter definitiv, ca urmare a necontestării ori soluționării unor contestații.

În fine, eventuala repunere în termen a unui creditor nu poate afecta stabilitatea procedurii, astfel cum aceasta s-a desfășurat până la momentul introducerii la masa credală a creditorului repus în termen.”

Deși nu contestăm necesitatea respectării principiilor care guvernează procedura insolvenței, respectiv principiul transparenței și al previzibilității procedurii, precum și al maximizării gradului de valorificare a activelor și de recuperare a creanțelor, trebuie ținut cont și de un alt principiu esențial, respectiv asigurarea unui tratament egal al creditorilor de același rang.

Or, în condițiile în care creditorul nenotificat nu mai poate repune în discuție aspecte stabilite în procedură anterior înscrierii sale la masa credală, indiferent de probarea unor eventuale fraude din partea debitorului, celorlalți creditori sau chiar a practicianului în insolvență, legea actuală eșuează în a-i conferi acestui creditor un tratament egal, în raport de alți creditori, titulari ai unor drepturi similare.

Reversarea „trecutului”, prin desființarea în tot ori în parte a unor acte sau operațiuni încheiate în cursul procedurii, nu reprezintă o

soluție străină de legea insolvenței, sens în care este demn de menționat cazul prevăzut la art. 49 alin. (3) din Legea nr. 85/2014, care vizează remedierea ignorării unui creditor decident, în urma validării creanței acestuia în cadrul contestației astfel promovate. Potrivit acestui text, dacă se constată printr-o hotărâre judecătorească rămasă definitivă, ulterior adoptării hotărârii adunării creditorilor, faptul că votul a fost viciat prin eliminarea unei creanțe pentru care titularul acesteia solicitase înscrierea în tabelul de creanțe, soluția care se impune este cea a reconvocării adunării creditorilor și, în cazul în care noua hotărâre este diferită de cea inițial adoptată, judecătorul-sindic poate decide desființarea în tot ori în parte a actelor sau operațiunilor încheiate în temeiul hotărârii inițiale.

Deși nu contestăm necesitatea respectării principiilor care guvernează procedura insolvenței, respectiv principiul transparenței și al previzibilității procedurii, precum și al maximizării gradului de valorificare a activelor și de recuperare a creanțelor, trebuie ținut cont și de un alt principiu esențial, respectiv asigurarea unui tratament egal al creditorilor de același rang.

Bineînțeles, acest caz urmează a fi analizat și implementat de către judecătorul-sindic cu o deosebită prudență, câmpul de aplicare fiind unul limitat, restrictiv, sens în care: (i) se remarcă caracterul decident al votului respectivului creditor, respectiv (ii) protecția bunei-credințe a terților implicați de efectele deciziei.

Pe această linie de idei, apreciem că se impune, *de lege ferenda*, introducerea unei norme similare de protecție, o plasă de siguranță aflată la îndemâna creditorilor nenotificați, a căror creanță ar avea o pondere însemnată, dacă nu chiar decisivă, în modul de derulare a procedurii. O atare reglementare ar avea inclusiv un rol preventiv, de vreme ce simpla posibilitate recunoscută creditorului nenotificat de a desființa actele întocmite în detrimentul său are menirea de a frâna eventuale intenții de fraudare.

V. Concluzii

Este de necontestat faptul că Legea insolvenței nr. 85/2014 aduce îmbunătățiri majore față de vechea reglementare, respectiv Legea nr. 85/2006, însă, ca în orice alte situații, raportat la jurisprudența conturată în materie, se impun anumite propuneri de *lege ferenda*, pe care le-am antamat deja pe parcursul prezentei lucrări.

O primă propunere vizează necesitatea unei reglementări exprese cu privire la competența de soluționare a cererii de constatare a repunerii de drept în termenul de formulare a cererii de înscriere la masa credală de către creditorul nenotificat. După cum am arătat *supra*, în tăcerea legii, practica a relevat situații în care constatarea a fost dispusă direct de practicianul în insolvență odată cu analiza declarației de creanță, pe când, în alte ipoteze, judecătorul-sindic a fost cel care s-a pronunțat pe această chestiune.

O a doua propunere este legată de modalitatea în care este soluționată cererea de înscriere la masa credală de către creditorul nenotificat, respectiv printr-un tabel de creanțe actualizat/suplimentar/aditional etc. sau, dimpotrivă, printr-un raport de activitate întocmit de practicianul în insolvență în acord cu prevederile art. 59 din Legea nr. 85/2014. Având în

vedere că alegerea instrumentului juridic concret are consecințe directe asupra cadrului de contestare, apreciem că o reglementare expresă și în această privință se impune cu necesitate.

Nu în ultimul rând, considerăm că o altă intervenție a legiuitorului ar trebuie să vizeze instituirea anumitor măsuri de protecție a creditorului nenotificat, oferindu-i-se acestuia calitatea de a contesta și acte întocmite anterior înscrierii sale la masa credală, în măsura în care se constată faptul că lipsa notificării s-a datorat relei-credințe a societății debitoare sau a practicianului în insolvență ori din alte cauze ce se dovedesc a fi frauduloase sau abuzive.

VI. Bibliografie

1. Bufan, R. (coord.), *Tratat practic de insolvență*, Ed. Hamangiu, București, 2014.
2. Cărpenaru, S., Hotca, M.A., Nemeș, V., *Codul insolvenței comentat*, Ed. Universul Juridic, București, 2014.
3. Piperea, Gh. (coord.), *Codul insolvenței. Note, Corelații, Explicații, Art. 1-203*, Ed. C.H. Beck, București, 2017.
4. Trib. Vâlcea, s. a II-a civ., hotărârea nr. 907 din 6 iunie 2016 – *Faliment – procedura insolvenței – societăți cu răspundere limitată* (S6 – Faliment).
5. Trib. Arad, s. a II-a civ., hotărârea nr. 2 din 10 ianuarie 2022 – *Faliment – alte cereri* (C1 – sindic – 2021).
6. C. Ap. Timișoara, s. a II-a civ., hotărârea nr. 708 din 18 noiembrie 2021 – *Faliment – contestație împotriva măsurilor administratorului/lichidatorului judiciar* (A9).
7. C. Ap. Iași, s. civ., hotărârea nr. 241 din 15 mai 2019 – *Faliment – alte cereri* (Civil – Apel 2).
8. C. Ap. București, s. a V-a civ., hotărârea nr. 96 din 20 ianuarie 2022 – *Faliment – contestație* (S5 – Complet 9A).
9. Trib. Ilfov, s. civ., hotărârea nr. 2732 din 22 septembrie 2021 – *Faliment – alte cereri* (F8 – insolvență/drept societar).
10. C. Ap. Timișoara, s. a II-a civ., dec. nr. 276/A/2020.
11. Trib. com. Argeș, hotărârea nr. 734 din 7 decembrie 2021 – *Faliment – alte cereri* (C11 – Fond).

Note

¹ Art. 74 din Legea nr. 85/2014: „În termen de 10 zile de la deschiderea procedurii, debitorul este obligat să depună la dosarul cauzei actele și informațiile prevăzute la art. 67 alin. (1).”

² S. Cărpenaru, M.A. Hotca, V. Nemeș, *Codul insolvenței comentat*, Ed. Universul Juridic, București, 2014, p. 308.

³ Trib. Vâlcea, s. a II-a civ., hotărârea nr. 907 din 6 iunie 2016 – *Faliment – procedura insolvenței – societăți cu răspundere limitată* (S6 – Faliment).

⁴ Gh. Piperea (coord.), *Codul insolvenței. Note, Corelații, Explicații, Art. 1-203*, Ed. C.H. Beck, București, 2017, p. 621.

⁵ Conform art. 182 din Legea nr. 85/2014: „(1) Administratorul judiciar/lichidatorul judiciar poate fi tras la răspundere pentru exercitarea atribuțiilor cu rea-credință sau gravă neglijență. Există rea-credință atunci când administratorul judiciar/lichidatorul judiciar încalcă normele de drept material ori procesual, urmărind sau acceptând vătămarea unui interes legitim. Există gravă neglijență atunci când administratorul judiciar/lichidatorul judiciar nu îndeplinește sau îndeplinește defectuos o obligație legală și prin aceasta determină vătămarea unui interes legitim. (2) În afara dispozițiilor alineatului precedent, administratorul judiciar/lichidatorul judiciar poate fi tras la răspundere civilă, penală, administrativă sau disciplinară pentru actele efectuate în cursul procedurii, potrivit normelor de drept comun. (3) Administratorul judiciar/lichidatorul judiciar care acționează cu bună-credință, în limitele atribuțiilor prevăzute de lege și a informațiilor disponibile, nu poate fi tras la răspundere pentru actele procesuale efectuate ori pentru conținutul înscrisurilor întocmite în cadrul procedurii.”

⁶ Trib. Arad, s. a II-a civ., hotărârea nr. 2 din 10 ianuarie 2022 – *Faliment – alte cereri* (C1 – sindic – 2021).

⁷ C. Ap. Timișoara, s. a II-a civ., hotărârea nr. 708 din 18 noiembrie 2021 – *Faliment – contestație împotriva măsurilor administratorului/lichidatorului judiciar* (A9).

⁸ C. Ap. Iași, s. civ., hotărârea nr. 241 din 15 mai 2019 – *Faliment – alte cereri* (Civil – Apel 2).

⁹ S. Cărpenaru, M.A. Hotca, V. Nemeș, *op. cit.*, p. 308.

¹⁰ C. Ap. București, s. a V-a civ., hotărârea nr. 96 din 20 ianuarie 2022 – *Faliment – contestație* (S5 – Complet 9A).

¹¹ Trib. Ilfov, s. civ., hotărârea nr. 2732 din 22 septembrie 2021 – *Faliment – alte cereri* (F8 – insolvență/drept societar).

¹² Gh. Piperea (coord.), *op. cit.*, p. 300.

¹³ Art. 59 alin. (1) din Legea nr. 85/2014: „Administratorul judiciar va depune lunar un raport cuprinzând descrierea modului în care și-a îndeplinit atribuțiile, inclusiv cele legate de urmărirea operațiunilor efectuate în baza avizului prealabil, justificarea cheltuielilor efectuate cu administrarea procedurii sau a altor cheltuieli efectuate din fondurile existente în averea debitorului, precum și, dacă este cazul, stadiul efectuării inventarierii. În raport se vor include informații privind respectarea obligațiilor fiscale, referitoare la obținerea sau necesitatea actualizării autorizațiilor/fiscalizărilor pentru desfășurarea activității, a actelor de control încheiate de organe de control și onorariul încasat al administratorului judiciar, cu precizarea modalității de calcul al acestuia.”

¹⁴ În temeiul art. 59 sau potrivit art. 111 din Legea nr. 85/2014.

¹⁵ R. Bufan (coord.), *Tratat practic de insolvență*, Ed. Hamangiu, București, 2014, p. 743.

¹⁶ *Ibidem*, p. 745.

¹⁷ Gh. Piperea (coord.), *op. cit.*, p. 603.

¹⁸ C. Ap. Timișoara, s. a II-a civ., dec. nr. 276/A/2020 – Dreptul insolvenței. Procedura insolvenței. Întocmirea tabelului preliminar. Consecințele notificării creditorilor cu privire la deschiderea procedurii insolvenței, cu ignorarea dispozițiilor art. 42 alin. (3) din Legea nr. 85/2014, publicată în *www.scj.ro* – nr. 1 din 30 iunie 2020.

¹⁹ S. Cârpenaru, M.A. Hotca, V. Nemeș, *op. cit.*, p. 300. În această situație, „termenul de 7 zile pentru formularea contestației va curge de la

data la care creditorul primește notificarea prevăzută de art. 105 alin. (1) teza penultimă” – a se vedea Gh. Piperea (coord.), *Codul insolvenței. Note, Corelații, Explicații, Art. 1-203*, Ed. C.H. Beck, București, 2017, pp. 604-605.

²⁰ Trib. com. Argeș, hotărârea nr. 734 din 7 decembrie 2021 – *Faliment – alte cereri* (C11 – Fond).

²¹ Gh. Piperea (coord.), *op. cit.*, p. 604.

²² S. Cârpenaru, M.A. Hotca, V. Nemeș, *op. cit.*, p. 300.

²³ Gh. Piperea (coord.), *op. cit.*, p. 603.

²⁴ *Ibidem*, p. 614.

²⁵ *Idem*.

²⁶ R. Bufan (coord.), *op. cit.*, p. 741.

Conferința națională de insolvență „Avatarurile insolvenței”

21 martie 2025, Oradea

Uniunea Națională a Practicienilor în Insolvență din România (UNPIR), Institutul Național al Magistraturii (INM) și UNPIR – Filialele Bihor, Arad, Hunedoara, Timiș, Caraș-Severin, Satu Mare și Sălaj, în parteneriat cu Institutul Național de Pregătire a Practicienilor în Insolvență (INPPI) și Facultatea de Drept a Universității din Oradea, cu sprijinul Grupului editorial Universul Juridic, au organizat, în data de 21 martie 2025, Conferința națională de insolvență, eveniment tradițional care a adus în prim-plan cele mai recente și relevante subiecte din domeniul insolvenței.

În deschiderea Conferinței au luat cuvântul:

- Av. **Simona Maria Miloș**, președinte INPPI
- Dr. **Nicoleta Țândăreanu**, formator INM, fost judecător ÎCCJ
- Conf. univ. dr. **Daniela Zăpodeanu**, președinte UNPIR – Filiala Bihor
- **Niculae Bălan**, președinte UNPIR
- Prof. univ. dr. habil. **Anca Otilia Dodescu**, prorector, Universitatea din Oradea
- Jud. **Cristian Monenci**, vicepreședinte, Curtea de Apel Oradea
- Dr. **Cristian Dumitru Miheș**, decan, Facultatea de Drept, Universitatea din Oradea
- Av. **Cătălin-Andrei Dascăl**, președinte UNPIR – Filiala București

Conferința a fost organizată în două paneluri, în cadrul acestora fiind prezentate perspective și opinii de specialitate care au putut fi discutate în sesiunile de dezbateri.

În primul panel, moderat de către jud. **Cristian Monenci**, vicepreședinte – Curtea de Apel Oradea, au fost susținute următoarele prezentări:

- Jud. dr. **Ștefan Lucaciuc**, Înalta Curte de Casație și Justiție, *Procedura insolvenței în jurisprudența recentă a Înaltei Curți de Casație și Justiție*
- Av. **Stan Tîrnoveanu**, prim-vicepreședinte UNPIR, *Judecătorul-sindic între legalitate și oportunitate la confirmarea planului de reorganizare*
- Av. dr. **Csaba Bela Nász**, SCA Baiaș, Nász și Asociații, *Limitele răspunderii adjudecatarului din procedura insolvenței în cazul neachitării prețului oferit la licitație*
- Prof. univ. dr. **Florin Moțiu**, Facultatea de Drept, Universitatea de Vest din Timișoara, *Regimul juridic al bunurilor societăților radiate în procedura insolvenței*
- Jud. **Oana Avramescu-Bunea**, Curtea de Apel Timișoara, *Confirmarea practicianului în procedură și stabilirea onorariului de către judecătorul-sindic*
- Conf. univ. dr. **Sergiu Golub**, Facultatea de Drept, Universitatea „Babeș-Bolyai” din Cluj-Napoca, *Despre dificultate în diverse ipostaze*
- Conf. univ. dr. **Cristian Dumitru Miheș**, decan, Facultatea de Drept, Universitatea din Oradea, *Dreptul la tăcere în cazul persoanelor juridice în contextul digitalizării*

După pauza de prânz, sub moderarea doamnei av. **Simona Maria Miloș**, președinte INPPI, primul panel a continuat cu tema „Competența judecătorului-sindic și limitele controlului de legalitate”, fiind dezbătute următoarele subiecte:

- *Competența judecătorului-sindic privind soluționarea contestațiilor la hotărârea Adunării Generale de desemnare a administratorului special*
- *Competența judecătorului-sindic în privința acțiunilor având ca obiect nulitatea titlului constatator al creanței formulate pe calea contestației la tabelul preliminar*
- *Admisibilitatea formulării unei contestații la măsura practicianului în insolvență de convocare a Adunării creditorilor*
- *Posibilitatea judecătorului-sindic de a analiza din oficiu îndeplinirea condiției tratamentului echitabil și corect al creanțelor cuprinse în planul de reorganizare*

Au intervenit:

- Dr. **Nicoleta Țândăreanu**, formator INM, fost judecător ÎCCJ
- Jud. dr. **Mihaela Sărăcuț**, președinte, Secția a II-a Civilă, Curtea de Apel Cluj
- Jud. dr. **Flavius Moțu**, Tribunalul Specializat Cluj, formator INM
- Av. dr. **Andreea Deli-Diaconescu**, membru în Consiliul Științific al INPPI

În al doilea panel, cu tema „Provocările practicienilor în insolvență – echilibrul în procedura insolvenței: debitor, judecător-sindic, creditor” și moderat de către av. **Cătălin-Andrei Dascăl**, președinte UNPIR – Filiala București, au fost dezbătute subiectele:

- *Creditorul bugetar – metehne vechi și noi*
- *Evaziunea fiscală și interferența cu procedura insolvenței*
- *Necesitatea, posibilitatea și/sau obligativitatea modificării planului de reorganizare*
- *Insolvența – în contextul austerității bugetare permanente*
- *Posibile modificări legislative privind insolvența*

Au avut intervenții:

- Conf. univ. dr. **Daniela Zăpodeanu**, președinte UNPIR – Filiala Bihor
- Jud. **Cristian Monenci**, vicepreședinte, Curtea de Apel Oradea
- Conf. univ. dr. **Sergiu Golub**, Facultatea de Drept, Universitatea „Babeș-Bolyai” din Cluj-Napoca
- Av. **Carmen Popa**, președinte UNPIR – Filiala Dolj

Lucrările Conferinței s-au încheiat cu o sesiune de discuții, cu participarea lectorilor.

Conferința națională de insolvență „Provocări și perspective în restructurare și insolvență”

23-24 mai 2025, Constanța

Institutul Național de Pregătire a Practicienilor în Insolvență (INPPI), Institutul Național al Magistraturii (INM), alături de UNPIR – Filialele Constanța și București, cu sprijinul Grupului editorial Universul Juridic, au organizat, în perioada 23-24 mai 2025, o nouă ediție a **Conferinței naționale de insolvență**, eveniment tradițional care a adus în prim-plan cele mai recente și relevante subiecte din domeniul insolvenței.

În deschiderea Conferinței au luat cuvântul:

- Av. **Simona-Maria Miloș**, președinte INPPI
- Dr. **Nicoleta Țândăreanu**, formator INM, fost judecător ÎCCJ
- **Niculae Bălan**, președinte UNPIR
- Av. **Cătălin-Andrei Dascăl**, președinte UNPIR – Filiala București
- Ec. dr. **Cristina Stroie**, președinte UNPIR – Filiala Constanța

Au rostit alocuțiuni următorii invitați:

- **Aurelia Ghimpu**, director, Buletinul Procedurilor de Insolvență, ONRC
- Prof. univ. dr. **Elena Condrea**, prorector, Universitatea „Ovidius” din Constanța
- Prof. univ. dr. habil. **Constantin Adrian Stoica**, decan, Facultatea de Drept și Științe Administrative, Universitatea „Ovidius” din Constanța
- Jud. **Oana Damian**, președinte, Secția a II-a Civilă, de Insolvență și Litigii cu Profesioniști și Societăți, Curtea de Apel Constanța
- Jud. **Angelica Neacșu**, președinte, Secția a II-a Civilă, Tribunalul Constanța
- Dr. **Mihaela Cristina Mocanu**, fost vicepreședinte, Curtea de Apel Constanța, redactor-șef al Revistei Române de Jurisprudență, Editura Universul Juridic

În prealabil parcurgerii lucrărilor Conferinței, a fost lansată lucrarea „*Procedura reorganizării judiciare. O perspectivă economică*”, sub semnătura doamnei ec. dr. **Cristina Stroie**, președinte UNPIR – Filiala Constanța, și apărută la Editura Universul Juridic, în cursul lunii aprilie 2025.

Asupra lansării lucrării au intervenit:

- Prof. univ. dr. **Augustin Fuerea**, Facultatea de Drept, Universitatea „Nicolae Titulescu” din București
- **Deli-Maria Alic**, președinte UNPIR – Filiala Hunedoara
- Ec. dr. **Cristina Stroie**, președinte UNPIR – Filiala Constanța

Secțiunea I a Conferinței s-a desfășurat în ziua de 23 mai 2025 și a fost moderată în tandem de către av. **Simona Maria Miloș**, președinte INPPI, și av. **Cătălin-Andrei Dascăl**, președinte UNPIR – Filiala București, incluzând următoarele prezentări:

- Av. **Simona Maria Miloș**, președinte INPPI, jud. dr. **Mihaela Sărăcuț**, președinte, Secția a II-a Civilă, Curtea de Apel Cluj, dr. **Nicoleta Țândăreanu**, formator INM, fost judecător ÎCCJ, și av. **Alina Popa**, lector INPPI, *Arta salvării businessului: Concordatul preventiv*
- Jud. dr. **Constanța Ilie**, Secția a II-a Civilă, Tribunalul Constanța, *Procedura prevăzută la art. 131 din Legea nr. 85/2014 – Premise și implicații fiscale și contabile. Ipoteza aplicării cu prioritate a dreptului civil*
- **Alexandru Luchici**, director general, Direcția Juridică – ANAF, *Rolul creditorului bugetar în procedura insolvenței. Cesiunile de creanțe*

Secțiunea a II-a a Conferinței s-a desfășurat în ziua de 24 mai 2025 și a fost moderată de către ec. dr. **Cristina Stroie**, președinte UNPIR – Filiala Constanța, fiind abordate următoarele teme:

- Prof. univ. dr. **Augustin Fuerea**, Facultatea de Drept, Universitatea „Nicolae Titulescu” din București, *Restructurarea sau/și insolvența – teme/temeiuri ale unei noi șanse pentru mediul de afaceri? (în noul context intern, european și internațional)*
- **Ionela-Mariana Ghiugan**, fost judecător-sindic, Tribunalul București, *Achitarea integrală a creanțelor în perioada de observație. Dilemele procedurale ale resuscitării debitorului fără un plan de reorganizare*
- **Oana Yücel**, coach, trainer, speaker & author, *Comunicare în situații de criză*
- **Ioana Mitulescu**, analist financiar, și **Georgeta Petre**, analist financiar, Oficiul Național de Prevenire și Combateră a Spălării Banilor, *Indicatori de suspiciune pentru sectorul practicienilor în insolvență și cazuri de spălare de bani*
- Prof. univ. dr. **Marian Săcărin**, Academia de Studii Economice din București, și dr. **Florin Bălescu**, *Societățile în insolvență: analiza performanței pe bază de rezultat sau de cash flow?*

Lucrările Conferinței s-au încheiat cu o sesiune de discuții, cu participarea lectorilor.

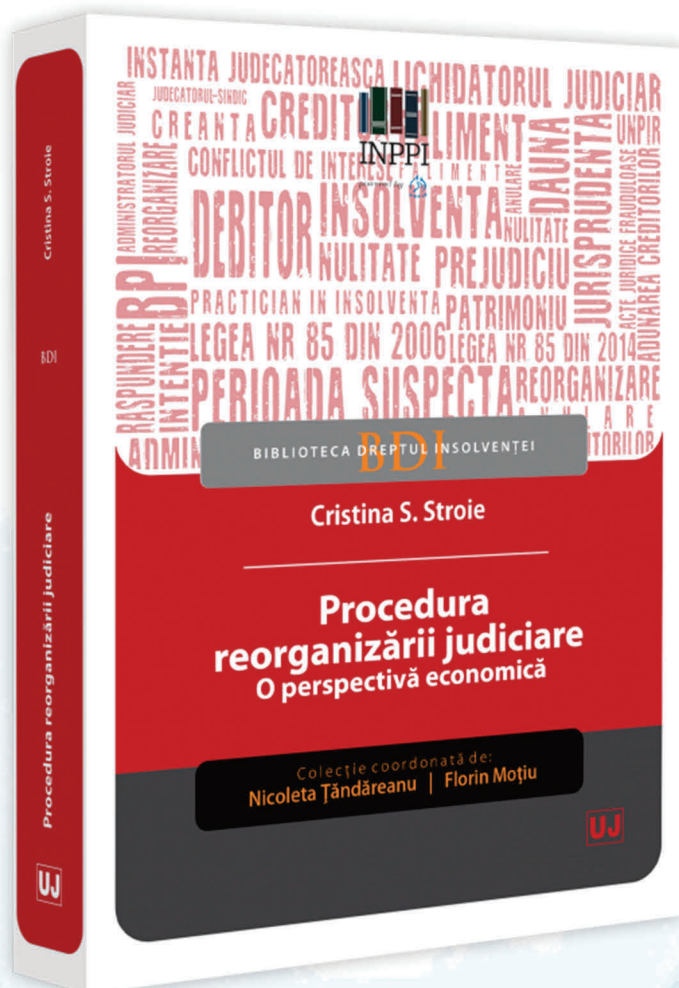

Editura Universul Juridic

Procedura reorganizării judiciare O perspectivă economică

Cristina S. Stroie

Colecția: Biblioteca Dreptul Insolvenței

Format: A5

Scanează
codul!

Comandă rapid și comod: 021.312.22.21 | 0733.673.555 | comenzi@ujmag.ro | www.ujmag.ro

Editura Universul Juridic

Codul insolvenței
Legea insolvenței nr. 85/2014 și Legea insolvenței persoanelor fizice
nr. 151/2015

Octombrie 2023, Ediție tipărită pe hârtie albă

Colecția: Pro Lege

Format: A5

Scanează
codul!

Comandă rapid și comod: 021.312.22.21 | 0733.673.555 | comenzi@ujmag.ro | www.ujmag.ro